

Göteborgs
Stad

Uppföljning av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020 - 2022

Årsrapport 2020

Fastighetsnämnden 2021-02-08

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Sammanfattning	4
1.2	Syftet med denna plan	6
1.3	Uppföljning av planen	6
2	Övergripande mål	7
2.1	Hemlösheten ska minska. Målsättningen är att antalet personer i hemlöshet ska minska med minst 20 procent under planperioden.....	7
3	Planens mål	9
3.1	Antalet personer som befinner sig i akut hemlöshet ska minska. Särskilt prioriterat är att minska antalet barn i akut hemlöshet	9
3.2	Antalet personer som blir avhysta från sin bostad ska minska. Målsättningen är att inga barnfamiljer ska avhysas. 9	
3.3	Antalet personer som skrivs ut från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och saknar bostad ska minska.	10
3.4	Antalet hemlösa personer som kommer vidare till en egen bostad ska öka.	10
3.5	Nettokostnaden för socialt boende ska minska.	11
4	Fokusområden	12
4.1	Fokusområde 1 - Förebygga hemlöshet	12
4.1.1	Utveckla insatser för att förebygga hemlöshet.....	13
4.1.2	Ta fram riktlinjer för hushåll som riskerar att avhysas	16
4.1.3	Utveckla samverkan för att förebygga avhysning av äldre personer.....	17
4.1.4	Utveckla boenderådgivningen	19
4.2	Fokusområde 2 – Möta den akuta hemlösheten	20
4.2.1	Utveckla det uppsökande arbetet	21
4.2.2	Tillhandahålla nödbiståndsboenden med god kvalitet för strukturellt bostadslösa barnfamiljer	23
4.2.3	Utveckla planering och samordning för en mer långsiktig boendelösning.....	25
4.2.4	Utveckla en samlingspunkt för personer i hemlöshet.....	27
4.3	Fokusområde 3 – Steget vidare till egen bostad	28

4.3.1	Effektivisera användningen av lägenheter inom den sekundära bostadsmarknaden	28
4.3.2	Utveckla stadens arbete utifrån modellen Bostad först ...	30
4.3.3	Samordna insatser vid utskrivning från sjukhus, kriminalvårdensanstalt eller behandlingshem	33
4.4	Fokusområde 4 – Bostadsförsörjning för alla	34
4.4.1	Säkra tillgången till bostäder för hemlösa	36
4.4.2	Ta fram handlingsplaner för anvisade nyanlända i genomgångsbostäder.....	37
4.4.3	Tydliggöra rollerna inom hemlöshetsområdet	38
4.4.4	Utveckla kartläggning av hemlöshet	39

1 Inledning

1.1 Sammanfattning

Syftet med Göteborgs Stads hemlöshetsplan är att minska hemlösheten i Göteborg. I planen beskrivs vilka åtgärder som ska genomföras under perioden 2020–2022. Hemlöshetsplanens mål och åtgärder följs upp i en särskild rapport i Stratsys. I uppföljningen ska berörda nämnder och styrelser redogöra för resultaten och effekterna samt vilka fokusområden och åtgärder som bidragit till måluppfyllelse.

Planen omfattar ett övergripande mål, fem mål, fyra fokusområden och 15 åtgärder för att minska hemlösheten med minst 20 procent under planperioden. Planen tar sin utgångspunkt i perspektivet att bostaden ska ses som en förutsättning för att hantera övriga problem, som till exempel missbruk. Planen fokuserar särskilt på att förebygga hemlöshet och på att säkra tillgången av bostäder för hemlösa personer. Planens fokusområden syftar till att ge vägledning kring vilken typ av utvecklingsinsats som behöver prioriteras. Respektive fokusområde har i olika stor utsträckning en direkt inverkan på ett eller flera av planens mål.

I planen anges vilka åtgärder som ska genomföras för att förverkliga planens mål. Därutöver finns det en ansvarsfördelning för varje åtgärd och för varje berörd organisation. De ansvariga processleder och samordnar åtgärderna tillsammans med medverkande parter som bidrar utifrån respektive roller och ansvar. Under varje fokusområde beskrivs hur ansvarig organisation har tagit sig an åtgärderna. Denna uppföljning visar att fyra av åtgärderna är klara, nio av åtgärderna pågår och två av åtgärderna är inte påbörjade. Status på genomförandet av de insatser som identifierats i rapporten bedöms utifrån nedan skala.

Basår för indikatorerna är 2019, året som planen togs fram. Det övergripande målet med planen är att antalet hemlösa ska minska med 20 procent. Denna uppföljning, den andra sedan planen antogs av kommunfullmäktige april 2020, visar att antalet hemlösa (vuxna och barn) har minskat med 26 procent.

Planen och stadens kartläggning av hemlöshet utgår ifrån [Socialstyrelsens definition av hemlöshet](#). Definitionen omfattar fyra olika situationer som personer kan befinna sig i för en kortare eller längre tid. Definitionen är bred och rymmer en stor spännvidd av målgrupper, från personer som bor i offentliga utrymmen eller utomhus till hushåll som bor i vanliga lägenheter med kommunala kontrakt med möjlighet till överlåtelse av hyreskontraktet.

Tabellen nedan visar måluppfyllelse per 2020.

Mål	2019	2020	% (+/-)
Antalet personer i hemlöshet ska minska med minst 20 procent.	5015	3733	- 26%
Antalet personer som befinner sig i akut hemlöshet ska minska.	1577	804	- 49%
Antalet personer som blir avhysta från sin bostad ska minska.	142	158	+ 11%
- Antalet barn berörda av avhysning	18	10	- 44%
Antalet personer som skrivs ut från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och saknar bostad ska minska.	301	280	- 7%
Antalet hemlösa personer som kommer vidare till en egen bostad ska öka.	525	574	+ 9%
Nettokostnaden för socialt boende ska minska (mnkr).	787	729	- 7%

Utöver ovanstående mål finns det ett särskilt prioriterat mål om att minska antalet barn i akut hemlöshet. Uppföljningen visar att antalet barn i akut hemlöshet har minskat med 65 procent, från 618 till 217 barn. Därutöver anges en målsättning om att inga barnfamiljer ska avhysas. Kronofogdens preliminära statistik över vräkningar i Göteborg visar att antalet hushåll som avhysts från sin bostad har ökat med 11 procent under året, från 142 hushåll 2019 till 158 hushåll 2020. Däremot har antalet avhysta barnfamiljer minskat under året, från nio barnfamiljer 2019 till sju barnfamiljer 2020. Även antalet barn som är berörda av avhysning har minskat från 18 barn 2019 till 10 barn 2020.

Den huvudsakliga minskningen av antalet hemlösa i Göteborg har skett för hushåll utan sociala problem (strukturellt hemlösa). Den största minskningen inom gruppen strukturellt hemlösa har skett för personer födda utanför Europa och merparten av dessa är föräldrar med barn. Antalet barnfamiljer i hemlöshet har minskat från 641 barnfamiljer 2019 till 393 familjer 2020. Barnfamiljer i akut hemlöshet har minskat med cirka 150 familjer och 400 barn, till cirka 100 barnfamiljer med cirka 220 barn.

Sannolikt har de insatser som staden genomfört med lägenheter med egna kontrakt (barnfamiljsatsning), boendecoaching i samband med nödbistånd och ett ökat bostadsbyggande medfört en minskning av strukturellt hemlösa i Göteborg. Socialt hemlösa personer kräver andra typer av insatser som till exempel Bostad först, en bostad och ett omfattande stöd för att kunna bo kvar och för att kunna ta itu med andra problem. Antalet personer som är socialt hemlösa med missbruk eller psykisk ohälsa är på samma nivå som vid tidigare år. Hemlöshetens utveckling påverkas således av vilket typ av insats som görs för respektive målgrupp.

Den pågående pandemin påverkar oss alla i samhället men särskilt utsatta är hemlösa personer som är hänvisade till akuta boendelösningar eller som sover utomhus eller i trappuppgångar. Flertalet av dessa personer har nedsatt fysisk hälsa och kroniska sjukdomar och är därav särskilt utsatta för risken att bli smittade och allvarligt sjuka i covid-19. Under den senaste pandemivågen har flera verksamheter som riktar sig till hemlösa varit tvungna att stänga ner vissa gemensamhetslokaler och därmed minskat tillgängligheten i öppna verksamheter, detta både inom kommunala och idéburna organisationers verksamheter.

De idéburna organisationerna har också signalerat att de möter hemlösa personer som inte har möjlighet att vara någonstans när bibliotek och andra allmänna utrymmen stänger ner samt att andra öppna verksamheter begränsar antalet besökare kraftigt. Den minskade tillgängligheten på socialkontoren som följer av covid-19 har också drabbat den här målgruppen, eftersom det är svårare att komma i kontakt med myndighetsutövningen när man inte har en etablerad kontakt.

Utifrån detta fattade Göteborgs Stad ett beslut i december om ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med idéburen organisation. I avtalet ingår ökad samverkan kring akut hemlösa personer och att ytterligare en kyrka hålls öppen för målgruppen. Social resursförvaltning som ansvarar för kommunens boenden för hemlösa uppger en relativt begränsad smitta bland personer som bor inom deras verksamheter. Det handlar mer om någon enstaka smittad person i deras boenden. Stadens boendeverksamhet kan hitintills inte se någon ökning av efterfrågan på boendeplatser till följd av covid-19, snarare har antalet belagda platser minskat inom stadens akutboenden.

1.2 Syftet med denna plan

Syftet med planen är att minska hemlösheten i Göteborg. I hemlöshetsplanen beskrivs mål, fokusområden och åtgärder för det fortsatta arbetet mot hemlöshet. Planen syftar också till att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan nämnder och styrelser, samt vikten av samarbete med andra aktörer, exempelvis civilsamhälle, myndigheter och privata fastighetsbolag. I hemlöshetsplanen beskrivs vilka åtgärder som ska genomföras under planperioden. Planen beskriver också hur arbetet mot hemlöshet hänger ihop med andra styrdokument. Hemlöshetsplanen finns tillgänglig på Göteborgs Stads styrande dokument och på goteborg.se. [Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020 – 2022 \(goteborg.se\)](#).

1.3 Uppföljning av planen

Stadens insatser för personer i hemlöshet följs upp i samband med ordinarie budget- och uppföljningsprocess. Hemlöshetsplanens mål och åtgärder följs upp i en särskild rapport i Stratsys. Fastighetskontoret följer upp hemlöshetsplanen årligen och utvärderar planen i sin helhet efter planperiodens slut.

Berörda nämnder och styrelser ansvarar för att i sina verksamhetsplaner omsätta den antagna planen mot hemlöshet utifrån verksamhetens förutsättningar. Utgångspunkten är att genomförandet ska präglas av perspektivmedvetenhet utifrån bland annat kön, ålder, funktionsnedsättning och HBTQ. I uppföljningen ska berörda nämnder och styrelser redogöra för resultaten och effekterna samt vilka fokusområden och åtgärder som bidragit till målpuppfyllelse.

De uppföljningssystem som finns i staden ska användas för att mäta antalet personer i hemlöshet, till exempel BoInvent och Treserva. Staden ska även i framtida kartläggningar använda sig av [Socialstyrelsens definition av hemlöshet](#).

2 Övergripande mål

2.1 Hemlösheten ska minska. Målsättningen är att antalet personer i hemlöshet ska minska med minst 20 procent under planperioden.

Indikator	2019	2020	2021	2022
Antal personer i hemlöshet (vuxna och barn)	5015	3733		

Källa: Hemlösa och utestängda från bostadsmarknaden april 2020

Sammanlagt har 2 642 hushåll registrerats som hemlösa av socialtjänsten under mätveckan (30 mars–5 april) 2020, vilket innefattade 2 875 vuxna och 858 barn. Jämfört med föregående års kartläggning har antalet hemlösa personer (vuxna och barn) minskat med 26 procent, från 5 015 till 3 733 personer. Antalet hushåll har minskat med 14 procent jämfört med 2019, till 426 hushåll.

Den huvudsakliga minskningen av antalet hemlösa har skett för hushåll utan sociala problem (strukturellt hemlösa), vilka har minskat med 364 hushåll. I årets kartläggning är drygt en femtedel av hushållen strukturellt hemlösa. Den största minskningen av strukturellt hemlösa har skett för personer födda utanför Europa och merparten av dessa är föräldrar med barn. Antalet barnfamiljer i hemlöshet har minskat, från 641 till 393 familjer. Barnfamiljer i akut hemlöshet har minskat med cirka 150 familjer och 400 barn, till cirka 100 barnfamiljer med cirka 220 barn.

Nedan beskrivs faktorer som bedömts ha påverkat utvecklingen av antalet hemlösa i Göteborg. Det ska betonas att orsakssambanden för hemlöshetens utveckling är flera och komplexa samt att det finns mörkertal.

Fler hushåll har lämnat hemlösheten genom tilldelning av lägenheter

Göteborgs Stad har under flera år utökat antalet lägenheter till hemlösa hushåll, vilket har möjliggjort att cirka 1800 hushåll har övertagit lägenhet med kommunalt kontrakt till eget kontrakt under perioden 2015–2020. Det innebär att cirka 3200 personer (vuxna och barn) har fått egen bostad och lämnat hemlösheten.

Det har även genomförts satsningar med lägenheter för bostadslösa barnfamiljer och målgruppen inom Bostad först. Merparten av dessa hushåll befann sig tidigare i akut hemlöshet. Satsningen för bostadslösa barnfamiljer 2016–2019 bidrog till att cirka 700 barnfamiljer med cirka 1500 barn fick lägenhet med eget hyresavtal hos de kommunala bostadsbolagen. Genom metoden Bostad först har cirka 240 hushåll med komplex problematik erhållit lägenhet sedan starten 2013, och av dessa bor 72 procent kvar med kommunalt kontrakt eller har fått egna hyresavtal. Bostad först är en viktig del i stadens hemlöshetsplan och Göteborg fortsätter att satsa på metoden. Sammantaget bedöms de senaste årens ökning av antalet förmedlade lägenheter till olika grupper av hemlösa ha bidragit till en minskning av antalet hemlösa.

En ny rutin för nödbistånd till boende

Rutinen infördes 1 maj 2019 och innebär att nödbiståndet som huvudregel ska verkställas genom utbetalning av pengar istället för att socialtjänsten placerar hushållet i en köpt boendelösning. Hushållen får själva ordna tak över huvudet med hjälp av utbetalda pengar. För barnfamiljer verkställs nödbiståndet sedan 1 oktober 2020 alltid genom en placering i nödbiståndsboende. Detta för ett förstärkt barnperspektiv. Staden har utökat verksamheter med boenderådgivning/boendecoaching och i rutinen ingår alltid erbjudande om boendecoaching, det vill säga praktiskt stöd i att söka bostad. Uppföljning visar att rutinen stärker rättssäkerheten i handläggningen och likabehandlingen av ärenden om nödbistånd till boende samt bidrar till minskade kostnader för stadsdelsnämnderna. Rutinen bedöms ha bidragit till att fler hushåll gått vidare till eget boende och är på så sätt en delförklaring till den minskade hemlösheten.

Ett lägre mottagande av nyanlända

Stadens mottagande av nyanlända har minskat kraftigt under de senaste åren, från cirka 800 nyanlända 2020, jämfört med cirka 1400 nyanlända 2019 och cirka 2400 nyanlända 2018. Prognosen för kommande år är mycket osäker men tyder på ett fortsatt lågt mottagande. Nyanlända har generellt sätt sämre förankring och mer begränsade ekonomiska resurser vilket påverkar möjligheterna att ordna med boende och därmed hemlösheten.

I juni 2020 flyttade de första hushållen som anvisats genomgångslägenheter utifrån Bosättningslagen. Under perioden 2020–2023 ska cirka 1300 hushåll avflytta (cirka 800 vuxenhushåll och cirka 450 barnfamiljer med cirka 1250 barn). Under 2020 har cirka 100 vuxenhushåll sagts upp för avflyttning utifrån att hyresavtalen har löpt ut efter fyra års boendetid. I princip alla avflyttningar har fortlöpt under ordnade förhållanden och i utsatt tid. För att minimera risken för en ökad akut hemlöshet när hyreskontrakten löper ut har kommunen förstärkt arbetet med boenderådgivning och boendecoaching, särskilt för barnfamiljer.

Ett ökat bostadsbyggande

Andra faktorer som påverkar resultatet är ett kraftigt ökat bostadsbyggande. Under 2020 färdigställdes cirka 4 500 nya bostäder, vilket är det högsta antalet sedan miljonprogrammet på 1960- och 70-talet. Av de färdigställda bostäderna var 47 procent hyresrätter. Detta bidrar till ett utökat utbud av bostäder, vilket medför en ökad rörlighet på bostadsmarknaden och att fler hushåll ges större möjlighet att ordna bostad på egen hand.

3 Planens mål

3.1 Antalet personer som befinner sig i akut hemlöshet ska minska. Särskilt prioriterat är att minska antalet barn i akut hemlöshet.

Indikator	2019	2020	2021	2022
Antal vuxna personer i akut hemlöshet	959	587		
Antal barn i akut hemlöshet	618	217		

Källa: Hemlösa och utestängda från bostadsmarknaden april 2020

Antalet personer (vuxna och barn) i akut hemlöshet har minskat med 773 personer, 49 procent, jämfört med 2019 års kartläggning. Detta innebär att 541 hushåll med 587 vuxna och 217 barn befinner sig i akut hemlöshet under mätvecka 14. Av dessa bor 39 vuxna i offentliga utrymmen eller utomhus. Det bor 73 hushåll i skyddat boende, vilka innefattar 66 barn. Andelen ensamhushåll är 79 procent medan andelen barnfamiljer är 19 procent. Antalet barnfamiljer i akut hemlöshet har minskat med cirka 150 familjer och 400 barn, till cirka 100 barnfamiljer med cirka 220 barn. Andelen hushåll med en registerledare som är född utomlands är 55 procent och huvuddelen har invandrat från länder utanför Europa. Detta gör att utlandsfödda fortfarande är överrepresenterade i akut hemlöshet.

Andelen hushåll med missbruk och/eller psykisk ohälsa är 59 procent. Missbruk och psykisk ohälsa är i princip endast förekommande bland ensamhushållen. Den vanligaste inkomsten är ekonomiskt bistånd och en tredjedel av hushållen har kända skulder hos Kronofogden. Nästan 70 procent av hushållen har varit hemlösa i upp till tre år, varav knappt hälften av dessa hushåll har varit i hemlöshet i upp till ett år.

3.2 Antalet personer som blir avhysta från sin bostad ska minska. Målsättningen är att inga barnfamiljer ska avhysas.

Indikator	2019	2020	2021	2022
Antal hushåll som blir avhysta från sin bostad	142	158		
- varav antal barnfamiljer som blir avhysta	9	7		
- antal barn som drabbas av avhysning	18	10		

Källa: Kronofogden

Kronofogdens preliminära statistik över vräkningar i Göteborg visar att antalet hushåll som avhysts från sin bostad har ökat med 11 procent under året, från 142 hushåll 2019 till 158 hushåll 2020. Däremot har antalet avhysta barnfamiljer

minskat under året, från nio barnfamiljer 2019 till sju barnfamiljer 2020. Även antalet barn som är berörda av avhysning har minskat från 18 barn 2019 till 10 barn 2020.

Totalt avhystes 142 hushåll i Göteborg 2019¹, av dessa var 9 familjer med 18 barn. Det kan jämföras med 126 hushåll (18 familjer med 33 barn) i Malmö och 215 hushåll (9 familjer med 18 barn) i Stockholm. Antal barn berörda av avhysning uppgick under perioden 2015–2019 till 79 barn i Göteborg. Under samma period var antalet barn berörda av avhysning i Malmö 135 barn och i Stockholm var antalet 122 barn. Enligt Kronofogdens statistik på riksnivå (2019) är ensamstående föräldrar överrepresenterade bland barnfamiljer som blir vräkta. I 68 procent av vräkningarna har barn sin permanenta bostad hos en ensamstående förälder. Av de ensamstående föräldrarna är 72 procent kvinnor.

3.3 Antalet personer som skrivs ut från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och saknar bostad ska minska.

Indikator	2019	2020	2021	2022
Antal personer som skrivs ut från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och saknar bostad	301	280		

Källa: Hemlösa och utestängda från bostadsmarknaden april 2020

Socialtjänsten har registrerat 276 hushåll med 278 vuxna och 2 barn som ska skrivas ut från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem inom tre månader efter mätvecka 14 (30 mars-5 april 2020) vilket är en minskning med sju procent jämfört med mätvecka 15, 2019. Av dessa hushåll saknar alla bostad vid utskrivningstillfället. Nästan samtliga hushåll är ensamhushåll, tre fjärdedelar är män och 70 procent är födda i Sverige. Andelen hushåll med missbruk och/eller psykisk ohälsa är 80 procent. Ekonomiskt bistånd är vanligast som huvudsaklig inkomst och kända skulder hos Kronofogden finns i knappt hälften av hushållen. Drygt hälften av hushållen har varit hemlösa i upp till tre år.

3.4 Antalet hemlösa personer som kommer vidare till en egen bostad ska öka.

Indikator	2019	2020	2021	2022
Antal hemlösa personer som kommer vidare till en egen bostad	525	574		

Källa: Fastighetskontoret

¹ Uppgifter för 2020 saknas vid rapportens framtagande.

Under 2020 har 329 hushåll med 574 personer, varav cirka 230 är barn, lämnat hemlösheten via kommunala kontrakt. Det är en ökning med nio procent jämfört samma period 2019. När hushåll bor i vanliga lägenheter med kommunalt kontrakt ordnade av kommunen räknas de som hemlösa. När hushållen tar över till första-handskontrakt lämnar de hemlösheten. Lägenheterna finns inom de allmännyttiga och privata bostadsföretagens bestånd. Det finns ytterligare personer som har flyttat vidare till en egen bostad från ett boende som kommunen har ordnat. För dessa personer finns det uppgifter på individnivå men det saknas en sammanställning för hela staden.

3.5 Nettokostnaden för socialt boende ska minska.

Indikator	2019	2020	2021	2022
Nettokostnaden för socialt boende (mnkr)	787	729		

Källa: Stadsledningskontoret.

Stadsdelsnämndernas nettokostnad för socialt boende vuxna 2020 uppgår till 729 miljoner kronor. Jämfört med 2019 har kostnaderna minskat med sju procent, drygt 58 miljoner kronor. Nedgången förklaras främst av lägre kostnader för boende till personer som inte är behov av något annat stöd än tak över huvudet (nödbistånd).

I tidigare rapporter har 835 mnkr redovisats som nettokostnad för socialt boende 2019, men i denna rapport redovisas 787 mnkr för 2019. Detta på grund av att tidigare ingick även kostnaden för så kallat ungdomsboende i uppgiften. Då det sedan några år finns en insats inom socialtjänsten, stödboende, som är ett alternativ till både det som tidigare kallats ungdomsboende och till institutionsplacering (HVB-hem), innebär det att uppgiften för ungdomar inte är jämförbar med tidigare år. För jämförbarhets skull redovisas därför enbart kostnaden för socialt boende för vuxna.

4 Fokusområden

Planens fokusområden syftar till att ge vägledning kring vilken typ av utvecklingsinsats som behöver prioriteras. Respektive fokusområde har i olika stor utsträckning en direkt inverkan på ett eller flera av planens mål.

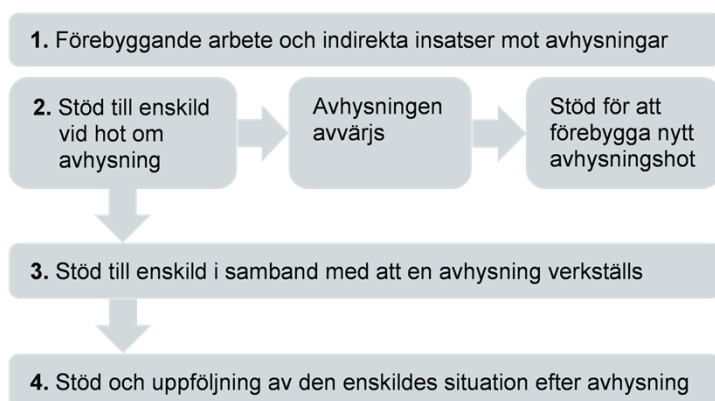
4.1 Fokusområde 1 - Förebygga hemlöshet

Det förebyggande arbetet mot hemlöshet omfattar personer som riskerar att hamna i hemlöshet och som behöver olika former av stöd och insatser som bidrar till att öka möjligheterna att få eller behålla ett boende. En del personer kan ha social problematik och behov av olika vård- och stödinsatser. Det finns också personer som inte har andra problem än att de saknar en bostad. För denna målgrupp är det angeläget att utveckla arbetssätt och systematik med boenderådgivning. Insatsen boenderådgivning ingår i alla fokusområden.

Socialtjänsten har enligt socialtjänstlagen ansvar för att ge enskilda och barnfamiljer olika former av stöd och insatser som fungerar förebyggande mot hemlöshet. Socialtjänsten har även en skyldighet att genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden i kommunen. För att kommunens invånare ska kunna få det stöd och den hjälp som de behöver är det nödvändigt att utföra en rad åtgärder, såsom att ta reda på vilka hjälpbehov som finns genom uppsökande verksamhet, informera om vilken service som finns att erbjuda samt vid behov förmedla kontakter med andra myndigheter².

Socialtjänstens stöd i samband med att förebygga och förhindra avhysningar från bostäder kan enligt Socialstyrelsen grovt delas in i fyra faser och inriktningen bör vara att socialtjänsten ska finnas med så tidigt som möjligt i processen (figur 1).

Figur 1 - Socialtjänstens stöd i samband med att förebygga och förhindra avhysningar

Källa: Stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar, Socialstyrelsen 2017 www.socialstyrelsen.se

² 2 kap. 1 §, 3 kap. 1 och 4 §§ Socialtjänstlagen (2001:453)

Socialtjänsten handlägger ärenden som är förenade med risk för avhysning och har därför en central roll i det vräkningsförebyggande arbetet. Ett framgångsrikt arbete med att förebygga avhysningar förutsätter samarbete mellan socialtjänsten, hyresvärdar, budget- och skuldrådgivning och Kronofogden. Därutöver är det avgörande att socialtjänsten tidigt tar kontakt med hyresgästen och erbjuder råd och lämpliga stödinsatser. Hyresgästen har ett eget ansvar att söka hjälp men i vissa fall kan personen vara förhindrad att ta det ansvaret och behöver därför information om vilken hjälp som finns. I vissa fall kan personen behöva motiveras att ta emot hjälp.

Personer som en gång blivit avhysta har svårt att komma tillbaka till den ordinarie bostadsmarknaden. Cirka 20 procent av de som är hemlösa har någon gång blivit avhysta och även barnfamiljer berörs av avhysningar, vilket innebär att familjer utsätts för stora påfrestningar som kan komma att påverka barnens trygghet, hälsa och skolgång under lång tid framöver. Avhysningar innebär personligt lidande och kostnader för samhället.

Målsättningen är att inga barnfamiljer ska avhysas. Regeringen och kommunfullmäktige i Göteborg har tydligt uttalat en ambition om att förhindra vräkning av barnfamiljer. I samband med att barnkonventionen blir svensk lag är det viktigt att skapa en gemensam förståelse för vad det konkret innebär för arbetet med barnfamiljer som riskerar att avhysas från bostaden och hamna i hemlöshet. I det förebyggande arbetet är det viktigt att uppmärksamma trångbodda familjer som är i riskzonen för avhysning.

Hemlösa personer eller personer som riskeras att avhysas ska få likvärdig och adekvat hjälp av socialtjänsten som grundar sig i behovet av insats. Det är därför angeläget att socialtjänsten fortsatt utvecklar rutiner och arbetsätt som stöd för likvärdig bedömning av insatsbehov. Förslag om åtgärder behöver hanteras inom ramen för de plattformsarbeten som redan finns.

4.1.1 Utveckla insatser för att förebygga hemlöshet

Bakgrund: Socialtjänsten har enligt socialtjänstlagen (2001:453) ansvar för att ge enskilda individer olika former av stöd och insatser som fungerar förebyggande mot hemlöshet samt en skyldighet att genom uppsökande verksamhet främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden i kommunen. För att kommunens invånare ska kunna få det stöd och den hjälp som de behöver är det nödvändigt att utföra en rad åtgärder, såsom att ta reda på vilka hjälpbehov som finns genom uppsökande verksamhet, informera om vilken service som finns att erbjuda samt vid behov förmedla kontakter med andra myndigheter. Socialtjänstens stöd i samband med att förebygga och förhindra avhysningar från bostäder bör enligt Socialstyrelsen komma in så tidigt som möjligt i processen.

Socialtjänsten behöver fortsätta arbetet med metodutveckling och definiera gemensamma utgångspunkter i hemlöshetsarbetet. Socialstyrelsen har tagit fram rekommendationer om indirekt förebyggande insatser, läs mer på [kunskapsguiden.se](https://www.kunskapsguiden.se). Socialtjänsten har även ett tydligt ansvar att aktivt verka för att samverka med andra aktörer kommer till stånd, till exempel hälso- och sjukvården, Arbetsför-

medlingen, Försäkringskassan och Kronofogden. Samverkan med idéburna organisationer och hyresvärdar är också angeläget.

Det är angeläget att socialtjänsten fortsatt utvecklar rutiner och arbetssätt för likvärdig och adekvat bedömning av insatsbehov för personer som riskerar att avhysas eller befinner sig hemlöshet. Inom ramen för arbetet ska nuvarande vägledning för bistånd till boende revideras och ett gemensamt bedömningsstöd för rätten till bistånd till boende, gemensamma rutiner, informationsmaterial och utredningsdokument tas fram och implementeras. Arbetet ska även syfta till att ta fram en gemensam struktur och gemensamma metoder för stadsdelarnas vräkningsförebyggande arbete och boendecoaching.

Åtgärd: Stadsdelsnämnderna (nya nämnder IFO, FH) ska inom ramen för nuvarande plattformarbete utveckla rutiner för handläggning och gemensamt arbetssätt för likvärdig och korrekt bedömning insatsbehov för målgruppen hemlösa. Arbetet ska även syfta till att ta fram en gemensam struktur och gemensamma metoder för stadsdelarnas vräkningsförebyggande arbete och boendecoaching. I arbetet ska hänsyn tas till att konventionen för barns rättigheter inkorporeras i svensk lagstiftning den 1 januari 2020. Barnrättsperspektivet ska lyftas in i de rutiner som tas fram.

Åtgärd	Ansvarig	Status
UTVECKLA INSATSER FÖR ATT FÖREBYGGA HEMLÖSHET	STADSELS- NÄMNDER (NYA NÄMNDER)	 Gul

Åtgärden att utveckla insatser för att förebygga hemlöshet är påbörjad.

Rutiner för handläggning och gemensamt arbetssätt för likvärdig och korrekt bedömning av insatsbehov för målgruppen hemlösa

Inom ramen för stadsdelarnas gemensamma metodutvecklingsarbete på boendområdet har arbetet med att ta fram en handbok för handläggning av bistånd till boende påbörjats. Syftet med handboken är att utveckla rutiner för handläggning och ett gemensamt arbetssätt för likvärdig och korrekt bedömning av insatsbehov för målgruppen hemlösa. Handboken ersätter tidigare vägledning för bistånd till boende. Handbokens första del, ett bedömningsstöd för handläggning av bistånd till boende, var klar i februari 2020 och gäller från 1 mars 2020. En gemensam implementeringsplan för stadsdelarna har tagits fram där chefer och arbetsledare har ansvar för att säkerställa att bedömningsstödet implementeras i berörda verksamheter.

Uppföljningen visar att implementeringen pågår enligt plan i samtliga stadsdelar och att följsamheten till det nya bedömningsstödet är hög. Följsamheten har ökat sedan föregående uppföljning. Det som fortsatt kvarstår är att öka kännedomen om bedömningsstödet på de enheter som inte har ett direkt ansvar för boendefrågor. I några stadsdelar finns även ett behov av att ytterligare tydliggöra den interna ansvarsfördelningen kring boendefrågorna för att öka följsamheten till bedömningsstödet ytterligare. För bibehålla en hög följsamhet till bedömningsstödet är det viktigt med en fortsatt löpande metoddiskussion lokalt i stadsdelarna samt i de centrala nätverken för 1:e socialsekreterare och enhetschefer.

Gemensam struktur och gemensamma metoder för vråkningsförebyggande arbete

Hösten 2019 genomförde stadsdelarnas processledare för boendesociala frågor en kartläggning av stadsdelarnas vråkningsförebyggande arbetet. Kartläggningen visade att kvalitén på det vråkningsförebyggande arbetet skilde sig åt mellan stadsdelarna och att det fanns ett behov av att arbeta fram gemensamma rutiner och stödmaterial för arbetet. Vidare framkom i kartläggningen att samtliga stadsdelar saknade ett formaliserat samverkansavtal med hyresvärdarna för det vråkningsförebyggande arbetet. Ett flertal stadsdelar hade trots detta ett fungerande och strukturerat samarbete med hyresvärdarna medan en fungerande samverkan saknades i några stadsdelar.

Uppföljningen visar på fortsatta skillnader i kvalitét på det vråkningsförebyggande arbetet samt att det kvarstår ett behov av att arbeta fram gemensamma rutiner och stödmaterial för arbetet. Uppföljningen visar också att det interna samarbetet behöver stärkas och att ansvarsfördelningen mellan de nya förvaltningarna behöver förtydligas. Det framgår att ambitionsnivå, uppsökande arbete, tillgång till vråkningsförebyggande insatser och samverkan med hyresvärdarna skiljer sig åt mellan stadsdelarna. Här finns ett behov av att tydliggöra vilken lägsta nivå gällande uppsökande arbete, insatser och samverkan med hyresvärdar som de nya förvaltningarna har att förhålla sig till.

Parallellt med framtagandet av en riktlinje för stadens arbete med hushåll som riskerar avhysning har ett stadsdelsgemensamt utvecklingsarbete startats upp inom ramen för stadsdelarnas gemensamma plattform/metodutvecklingsarbete inom boendeområdet. Arbetet utgår från den kartläggning som genomförts och har inledningsvis ett fokus på det konkreta arbetet; rutiner och gemensamma stödmaterial. Under hösten 2020 har stadsdelarnas processledare för boendesociala frågor tagit fram ett förslag till handlingsplan för omhändertagande av de förvaltningsgemensamma utvecklingsområden som framkommit i uppföljningen. Handlingsplanen ska lyftas till ansvariga avdelningschefer för de nya förvaltningarna för beslut om vidare hantering.

Gemensam struktur och gemensamma metoder för boendecoachning

Tillsammans med Boplats har stadsdelarna arbetat fram en digital plattform för boendecoachning. Information om plattformen, informationsmaterial och tillhörande stöddokument har kommunicerats till stadsdelarna samt tagits upp för information och dialog på de centrala nätverken för 1:e socialsekreterare, enhetschefer och boendesekreterare.

Uppföljningen visar att plattformen är känd i samtliga stadsdelar. Dock kvarstår i några stadsdelar att göra plattformen känd även på de enheter som inte har direkt ansvar för boendefrågorna men som ändå möter personer som befinner sig i hemlöshet. Nyttjandegraden skiljer sig åt mellan stadsdelarna beroende på framförallt stadsdelens storlek och befolkningsstruktur, men den är överlag hög.

Ett nätverk för boendecoacher har startats upp under hösten 2020 i samarbete med Boplats. Nätverkets syfte är att erbjuda boendecoacher ett forum för erfarenhetsut-

byte och bidra till en gemensam metodutveckling när det gäller berörda verksamheters arbete med boendecoaching. Syftet är även att nätverket ska ansvara för löpande uppdatering och revidering av plattformen och dess material.

Barnkonventionen och barnperspektivet

Inom ramen för stadsdelarnas gemensamma metodutvecklingsarbete på boendområdet har en rutin för förstärkt barnrätt i vuxenärenden med tillhörande stödmaterial tagits fram. Detta med anledning av att barnkonventionen är svensk lag sedan 1 januari 2020. Rutinen var klar i maj 2020 och gäller från och med den 12 juni 2020. En stadsdelsgemensam implementeringsplan har tagits fram där enhetschefer och 1:e socialsekreterare har ansvar för att säkerställa att rutinen implementeras i berörda verksamheter. Under hösten 2020 har ett antal lokala implementeringsaktiviteter och en central utbildning i barnrätt för 1:e socialsekreterare inom vuxenområdet genomförts.

Uppföljningen visar att samtliga stadsdelar påbörjat implementeringen men att ett flertal stadsdelar fortsatt befinner sig i en uppstartsfas. Detta med anledning av covid-19 och det besöksstopp som råder i ett flertal verksamheter. Men antalet stadsdelar som systematiskt genomför barnkonsekvensanalyser i sina boendeärenden har ökat sedan föregående uppföljning, vilket är positivt. En risk som lyfts i uppföljningen är att implementeringen kan komma att fortsatt försvåras till följd av covid-19. Implementeringen och följsamheten till den nya rutinen kommer även fortsättningsvis att följas upp löpande på de centrala nätverken för 1:e socialsekreterare och enhetschefer. Där kommer även beslut om ytterligare gemensamma implementeringsaktiviteter att fattas vid behov.

4.1.2 Ta fram riktlinjer för hushåll som riskerar att avhysas

Bakgrund: Sedan 2012 finns av kommunfullmäktige beslutade riktlinjer för att förebygga avhysning av hushåll med barn³. Det saknas dock riktlinjer som gäller alla hushåll som riskerar att avhysas. Socialstyrelsen har tagit fram rekommendationer för arbetet med att förebygga avhysningar, läs mer på [kunskapsguiden.se](https://www.kunskapsguiden.se).

Arbetet med att förebygga avhysningar organiseras på olika sätt i stadsdelarna, nivå och kvalitet i det vräkningsförebyggande arbetet skiljer sig åt stadsdelarna emellan. I vissa stadsdelar ingår det vräkningsförebyggande arbetet som en del i den ordinarie verksamheten. Andra stadsdelar har anställt särskild personal som arbetar riktat mot hyresvärdar och enskilda personer för att hitta fungerande lösningar vid risk för avhysning. Oavsett hur stadsdelarna organiserar arbetet underlättar det om det finns en tydlig kontaktväg till socialtjänsten när det gäller risk för avhysning, exempelvis en funktionsbrevlåda eller ett direktnummer. Det är viktigt att samverkansparter och allmänhet får kontakt med rätt instans inom socialtjänsten inom rimlig tid.

Alla bolag inom Förvaltnings AB Framtiden arbetar vräkningsförebyggande, men arbetet är organiserat på olika sätt. Störningsjouren hanterar en del av arbetet med

³ [Göteborgs stads riktlinje för att förbygga avhysningar av hushåll med barn \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/om-goteborg/planer-och-program/planer-och-program-2020-2022/goteborgs-stads-riktlinje-for-att-forbygga-avhysningar-av-hushall-med-barn)

att förebygga avhysningar när det gäller störningsärenden och hyresskulder medan vissa bolag och distrikt i koncernen hanterar frågan internt. En ambition är att hyresvärdarna tillsammans med socialtjänsten gör gemensamma hembesök hos hyresgäster som har hyresskuld eller har stört omgivningen. De kommunala bostadsföretagen utgår från stadens riktlinjer för att förhindra avhysning av barnfamiljer. Andelen hyresrätter i Göteborg är cirka 47 procent, cirka 133 000 lägenheter. Av dessa äger privata bostadsföretag 22 procent och därför är det viktigt att privata hyresvärdar involveras i arbetet med att minska avhysningar.

Utifrån ovanstående är det angeläget att ta fram riktlinjer som gäller alla hushåll som riskerar att avhysas, inte endast för hushåll med barn. I riktlinjen ska ansvarsförhållande och samverkan mellan fastighetsägare och stadsdelarnas socialtjänst när det gäller barnfamiljer, äldre och personer med funktionsnedsättning särskilt beaktas. I samband med att nya riktlinjer tas fram bör även nuvarande riktlinjer för att förebygga avhysning av hushåll med barn utvärderas.

Åtgärd: Kommunstyrelsen ska, tillsammans med medverkande parter, ta fram riktlinjer som gäller alla hushåll som riskerar att avhysas, inte endast för hushåll med barn. Riktlinjer ska fastställas i kommunfullmäktige under planperioden.

Medverkande parter: Förvaltnings AB Framtiden (störningsjouren), stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH, ÄO), fastighetsnämnden, nämnden för konsument- och medborgarservice (budget- och skuldrådgivning), privata fastighetsbolag, Kronofogden, Fastighetsägarna GFR

Åtgärd	Ansvarig	Status
TA FRAM RIKTLINJER FÖR HUSHÅLL SOM RISKERAR ATT AVHYSAS	KOMMUNSTYRELSEN	 Gul

Åtgärden att ta fram riktlinjer för hushåll som riskerar att avhysas är påbörjad.

Stadsledningskontoret har under våren 2020 påbörjat arbetet med att uppdatera de riktlinjer för vräkningsförebyggande arbete som antogs av Kommunfullmäktige 2012. De reviderade riktlinjerna ska omfatta alla hushåll som riskerar att avhysas, inte endast hushåll med barn. Andra vräkningsförebyggande åtgärder i planen är beroende av denna åtgärd och kan inte slutföras innan riktlinjerna är framtagna.

4.1.3 Utveckla samverkan för att förebygga avhysning av äldre personer

Bakgrund: För att bättre kunna nå målgruppen äldre i riskzon för avhysning och säkerställa att alla i målgruppen erbjuds adekvata stödinsatser är det viktigt att den del av socialtjänsten som möter äldre har goda kunskaper om ovanstående risker och vilka stödinsatser som kan sättas in för att förebygga avhysning.

Enligt Kronofogdens statistik ökar andelen personer som är 65 år och äldre bland de som blir avhysta från sin bostad. En riskgrupp är äldre som drabbats av demens och har en oförmåga att betala hyran eller inte längre klarar av att sköta sin bostad. En annan riskgrupp är personer med låga pensioner som inte klarar av hyreshöjningar i samband med till exempel omfattande renoveringar.

Äldre personer som lever i hemlöshet är särskilt utsatta både fysiskt och psykiskt. Många lider av demenssjukdom eller annan kronisk somatisk sjukdom och missbruksproblematik förekommer ofta i gruppen. Det är därför av stor vikt att socialtjänsten arbetar aktivt för att förhindra avhysning av äldre personer.

Arbetet med att förebygga avhysning organiseras på olika sätt i stadsdelarna. I några stadsdelar ingår Äldreomsorgen i organisationen av arbetet tillsammans med Individ- och familjeomsorgen, medan ansvaret för det förebyggande arbetet i andra stadsdelar enbart är organiserat på Individ- och familjeomsorgen. För ett framgångsrikt vräkningsförebyggande arbete med målgruppen är det nödvändigt att samverkan sker mellan Individ- och familjeomsorgen samt Äldreomsorgen.

Åtgärd: Stadsdelsnämnderna (nya nämnder IFO, ÄO) ska säkerställa att samverkan sker mellan Individ- och familjeomsorg, Funktionshinder och Äldreomsorg samt att äldre som befinner sig i riskzon för avhysning erbjuds adekvata stödinsatser.

Åtgärd	Ansvarig	Status
UTVECKLA SAMVERKAN FÖR ATT FÖREBYGGA AVHYSNING AV ÄLDRE PERSONER	STADSDELSNÄMNDER (NYA NÄMNDER)	■ Röd

Arbetet med att omhänderta åtgärden har ännu inte påbörjats.

Arbetet kommer att påbörjas när riktlinjerna för hushåll som riskerar att avhysas är framtagna och fastställda av Kommunfullmäktige. Inför uppstarten av det gemensamma utvecklingsarbetet är det viktigt att ansvarsfördelningen mellan socialtjänstförvaltningarna och äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen för det vräkningsförebyggande arbetet tydliggörs. Detta bedöms vara särskilt viktigt med anledning av ny nämndorganisation.

Som tidigare nämnts (4.1.1 Utveckla insatser för att förebygga hemlöshet) genomförde stadsdelarnas processledare för boendesociala frågor en kartläggning av stadsdelarnas vräkningsförebyggande arbete hösten 2019. Kartläggningen visade att det förelåg stora kvalitetsskillnader mellan stadsdelarna gällande samverkan mellan sektor Individ- och familjeomsorg samt funktionshinder och Äldreomsorg för att förebygga avhysning av äldre personer. I några stadsdelar fanns en fungerande samverkan, arbetet sågs som ett gemensamt ansvar och det fanns rutiner för samverkan mellan sektorerna. I några andra stadsdelar fungerade samverkan mellan sektorerna sämre, eller inte alls, och det saknades både gemensamt ansvarstagande och gemensamma rutiner för samverkan.

Uppföljningen visar att det fortsatt finns stora skillnader i kvalitet mellan stadsdelarna när det gäller samverkan mellan sektorerna för att förebygga avhysning av personer över 65 år. I uppföljningen framgår även att majoriteten av stadsdelarna ser samverkan mellan de nya förvaltningarna som ett viktigt utvecklingsområde. Här lyfter stadsdelarna bland annat ett behov av att förtydliga ansvarsfördelningen mellan förvaltningarna, vilket ses som särskilt viktigt utifrån ny nämndorganisation, ett behov av gemensamma rutiner för samverkan och ett behov av att skapa tydliga kontaktvägar förvaltningarna emellan.

4.1.4 Utveckla boenderådgivningen

Bakgrund: I takt med att den strukturella hemlösheten ökar finns ett ökat behov av en gemensam systematisk hantering av rådgivning för de som söker boende. I stadsdelsförvaltningarna finns det olika varianter av verksamheter som ger bostadslösa boenderådgivning. Många medborgarkontor erbjuder stöd i hur man söker bostad. Ofta finns också särskilda boendepedagoger eller boendekonsulenter inom individ- och familjeomsorgen som ger boenderådgivning.

Boplats Göteborg fungerar som bostadsförmedling sedan den 1 september 2019 och förmedlar alla lägenheter efter kötid. Boplats kundtjänst hjälper till med information, registrering och bostadssökande på boplats.se för de sökande som har behov av det. På Boplats webbplats finns viss information på flera olika språk.

Arbetet med att skapa en plattform för kunskap och kompetensutveckling inom området boenderådgivning har redan påbörjats. Syftet är att utveckla och kvalitetssäkra stadens boenderådgivning och att skapa en likvärdig boenderådgivning för alla kommuninvånare. Inom ramen för plattformen ska ett gemensamt informationsmaterial tas fram som ska användas av alla verksamheter inom Göteborgs Stad som ger boenderådgivning/ information till bostadssökande.

Åtgärd: Boplats Göteborg ska, tillsammans med medverkande parter, färdigställa arbetet med att skapa en plattform för kunskap och kompetensutveckling inom boenderådgivning. Syftet med plattformen är att utveckla och kvalitetssäkra stadens boenderådgivning för att skapa en likvärdig boenderådgivning för alla kommuninvånare.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (ny nämnd IFO), fastighetsnämnden, social resursnämnd (ny nämnd IFO).

Åtgärd	Ansvarig	Status
UTVECKLA BOENDERÅDGIVNINGEN	BOPLATS GÖTEBORG	 Grön

Åtgärden att skapa en plattform för kunskap och kompetensutveckling inom boenderådgivning kan ses som slutförd.

Det innebär inte att arbetet med att utveckla boenderådgivningen stannar av, tvärtom, det fortsätter genom regelbundna träffar inom ett nätverk för boenderådgivning samt genom att det gemensamma materialet uppdateras och revideras vid behov.

Information för bostadssökande på goteborg.se/sokabostad

För att skapa ett gemensamt material som är användbart för en bred grupp bostadssökande har befintligt material från flera olika verksamheter har samlats in. En arbetsgrupp med representanter från stadsdelarna, fastighetskontoret och social resursförvaltning har sedan analyserat och prioriterat det mest relevanta innehållet att ta med i ett gemensamt material. Slutresultatet finns publicerat på sidan goteborg.se/sokabostad.

Där finns bland annat information om:

- Att börja söka bostad i god tid
- Att söka brett och i hela Sverige
- Det egna ansvaret och socialtjänstens ansvar
- Att få koll på din ekonomi genom budget- och skuldrådgivningen
- Tips på vilka bostadssajter som finns i Göteborgsområdet

Broschyren ”Så söker du bostad”

För att nå ut till bostadssökande som inte har tillgång till internet eller datorvana och för att underlätta i mötet mellan bostadssökande och boenderådgivare, finns den tillgängliga och informativa broschyren ”Så söker du bostad”. Broschyren är översatt till fem språk; engelska, arabiska, somaliska, tigrinja och persiska. Samtliga språkvarianter finns att ladda ner på goteborg.se/sokabostad. Broschyren kommer också att översättas till teckenspråk under våren, detta efter önskemål och för att öka tillgängligheten.

Under året har verksamheter kunnat beställa tryckta broschyrer på svenska utan kostnad. För broschyrer på andra språk har verksamheterna fått bekosta trycket själva. Cirka 5000 broschyrer på svenska har skickats till cirka 40 olika verksamheter inom Göteborgs Stad under 2020.

Hösten 2020 har broschyren och övrigt material reviderats och uppdaterats. Bland annat har informationen om vilka villkor som gäller för allmännyttans lägenheter att uppdaterats i samband med att AB Framtidens gemensamma uthyrningspolicy ändrades från 1 september 2020. Kontroll av externa länkar har också genomförts. Detta enligt gällande kommunikationsplan för projektet.

Boendeguide – stödmaterial till boendecoacher

På sidan goteborg.se/sokabostad finns det även en mer omfattande boendeguide som extra stöd i mötet mellan bostadssökande och boendecoach. Boendeguiden innehåller samma information som broschyren ”Så söker du bostad”, tillsammans med stöddokument som kartor, exempel på personligt brev och avtal för andrahandsuthyrning.

Utvärdering av användandet av materialet kvarstår. På grund av rådande läge med covid-19 har många verksamheter fått stänga ner eller minska sin rådgivning i omgångar under hösten. Det har gjort det svårt att utvärdera det faktiska användandet och verksamheternas fortsatta behov. En utvärdering är ett första steg i att kartlägga eventuella behov för ytterligare marknadsföring av materialet.

4.2 Fokusområde 2 – Möta den akuta hemlösheten

Socialtjänsten kan erbjuda akuta insatser till personer som befinner sig i hemlöshet. Utifrån bostadsbristen blir många hushåll kvar i tillfälliga boendelösningar under en längre tid, med negativa effekter för den enskilde och med ökade kostnader för köpta boenden. Social resursförvaltning ansvarar för kommunens akutboenden,

därutöver finns platser inom idéburna organisationer eller genom andra upphandlade aktörer. För personer i långvarig hemlöshet med missbruk och psykisk ohälsa finns möjligheten till bostad via modellen Bostad först⁴.

Social resursförvaltning driver uppsökande arbete för att erbjuda hjälp till enskilda personer som sover i offentliga lokaler, utomhus eller i trappuppgångar. Det finns en grupp av hemlösa som har vistats i akut hemlöshet under en längre period och som har behov av insatser från socialtjänsten, men som inte själva söker hjälp och stöd. Det är viktigt att dessa personer får tillgång till de insatser de har behov av och på sikt ges förutsättningar att lämna hemlösheten.

Alltjämt är försörjning grundläggande för att få och behålla en bostad, samtidigt som att ha någonstans att bo är en förutsättning för att kunna klara att arbeta eller att tillgodogöra sig insatser som leder mot egen försörjning och arbete. Det är därför angeläget att staden tillsammans med idéburna organisationer ökar möjligheterna till sysselsättning och socialt umgänge för personer i hemlöshet. Kompetenscenter inom förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning är en möjlighet för hemlösa personer som ska ta sig vidare från sysselsättning och andra främjande aktiviteter till egen försörjning och arbete.

Huvudparten av de barnfamiljer som söker hjälp för sin bostadssituation hos socialtjänsten gör det på grund av att de inte har haft möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. Utgångsläget är att dessa familjer oftast behöver flytta runt i olika egna kortsiktiga boendelösningar och inte sällan i trånga boendemiljöer. Dessa familjer har oftast sämre ekonomiska förutsättningar och bristande förankring i samhället. En stor andel av föräldrarna är nyanlända, vilket ofta innebär behov av samhällsvägledning och stöd i bostadssökande.

4.2.1 Utveckla det uppsökande arbetet

Bakgrund: Social resursförvaltning bedriver uppsökande verksamhet för att informera om hjälp till personer som sover i offentliga lokaler, trappuppgångar eller utomhus. Den uppsökande verksamheten ska särskilt inrikta sig på personer som av olika orsaker kan antas behöva stöd och hjälp av socialtjänsten och som själva inte söker den hjälp de behöver. Ett aktivt uppsökande arbete är ofta en förutsättning för att nå dessa personer och för att kunna erbjuda dem individuellt anpassade insatser.

Uppsökarverksamheten inom social resursförvaltning möter bland annat en grupp personer som har haft kontakt med verksamheten under flera år och som tenderar att bli kvar i akutboenden under långa perioder. Målgruppen är i behov av insatser från socialtjänsten men söker inte själva hjälp och stöd. För att dessa personer i större utsträckning ska få tillgång till de insatser som de har behov av och på sikt kunna lämna ett liv i hemlöshet, krävs ett aktivt uppsökande motivationsarbete och en nära samverkan med socialtjänsten och idéburna organisationer. Övriga samverkanspartner är bland annat Socialjouren, Fältgruppen City, Mobila fältteamet, Mikamottagningen och vårdcentralen för hemlösa. De idéburna organisationerna

⁴ Avsiktsförklaring om anskaffning av bostäder i Göteborg, ww.boendeportalen.goteborg.se

möter hemlösa personer som inte har kontakt med socialtjänsten, exempelvis personer som lever i ett aktivt missbruk eller med psykisk ohälsa. Det är angeläget att dessa personer förmedlas kontakt med socialtjänsten för en planering till en mer långsiktig boendelösning.

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, fortsatt utveckla och stärka samverkan kring personer med lång tid i hemlöshet som inte själva söker stöd och hjälp av socialtjänsten. Syftet med åtgärden är att dessa personer i större utsträckning ska få tillgång till de insatser de har behov av och på sikt kunna lämna ett liv i hemlöshet.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), idéburna organisationer.

Åtgärd	Ansvarig	Status
UTVECKLA DET UPPSÖKANDE ARBETET	SOCIAL RESURSNÄMND (NY NÄMND)	◆ Gul

Åtgärden att utveckla det uppsökande arbetet är påbörjad.

Social resursförvaltnings uppsökarenhet arbetar tillsammans med stadsdelar, socialjouren, regionen och idéburna organisationer för att stärka samverkan kring personer med lång tid i hemlöshet. Syftet är att dessa personer i större utsträckning ska få tillgång till de insatser de har behov av och på sikt kunna få en långsiktig boendelösning.

Uppsökarenheten arbetar med att söka upp personer som saknar boende, vissa personer får kontakt med enheten via socialjouren. Uppsökarenheten har tillgång till ett 30-tal övernattningsplatser, varav vissa via avtal med idéburen organisation, dit enhetens medarbetare kan hänvisa personer som saknar plats att sova för natten. Både idéburna organisationer och uppsökarenheten arbetar med att motivera den enskilde att ta kontakt med socialtjänsten och följer i många fall även med eller hjälper till att ta kontakt via telefon.

Under 2020 har enhetens arbete påverkats av situationen i samhället med covid-19. För att minska risken för smittspridning har ett antal lägenheter avsatts där socialjouren och uppsökarenheten har möjlighet att placera personer som uppvisar symptom med anledning av konstaterad eller misstänkt smitta. Antalet personer i behov av övernattningsplats har dock inte ökat med anledning av covid-19.

Under året har uppsökarenheten inte kunnat arbeta med länkning på samma sätt som tidigare, det vill säga att möjliggöra kontakt mellan utsatta personer och socialtjänsten. Även detta beror i stor utsträckning på rådande situation med covid-19. Med anledning av pandemin har tillgängligheten på socialkontoren minskat, vilket utgör en utmaning för de målgrupper som uppsökarverksamheten arbetar gentemot. Därför finns ett fortsatt behov av att utveckla samverkan med stadsdelarnas socialkontor när det gäller den uppsökande verksamheten. En del av den fortsatta dialogen behöver hantera de utmaningar som finns i frågor som rör tillgänglighet.

Under december månad försämrades tillgängligheten i samhället ytterligare med anledning av en ökad smittspridning. Uppsökarenheten har haft dialog med idéburna organisationer som signalerat att besöken till deras öppna verksamheter har ökat. Utifrån detta har ett avtal inletts för att erbjuda en värmestuga med möjlighet till mat, värme och vila. Avtalet syftar också till att arbetssätt utvecklas tillsammans för att förstärka samverkan kring de akut hemlösa personerna. Detta ska leda till att fler personer får rätt insatser snabbare, på så sätt används de samlade resurser så klokt som möjligt.

Uppsökarenheten har dialog med berörda verksamhet som möter akut hemlösa personer som måste lösa sin boendesituation natt för natt och därmed tvingas stanna kvar i en otrygg och utsatt situation. En strukturerad samverkan tillsammans med idéburna organisationer har påbörjats där en workshop har genomförts kring vilka områden som gemensamt behöver utvecklas för att bättre möta behoven hos akut hemlösa personer. Utifrån resultatet kommer en konkret handlingsplan att arbetas fram för det fortsatta gemensamma utvecklingsarbetet.

Utöver detta har socialjouren och uppsökarenheten under året fått ett gemensamt uppdrag att göra en analys och ta fram en åtgärdsplan för personer som har återkommande behov av insatser inom dessa enheter och där man inte lyckas hitta en mer långsiktig boendelösning. Analysen visar att det finns behov av att utveckla insatserna för att möta behoven för vissa av målgrupperna. Tillgängligheten till socialtjänstens insatser behöver också förbättras för att underlätta möjligheterna till rätt insats i rätt tid.

4.2.2 Tillhandahålla nödbiståndsboenden med god kvalitet för strukturellt bostadslösa barnfamiljer

Bakgrund: Majoriteten av föräldrarna i de barnfamiljer som söker bistånd till boende hos socialtjänsten gör det på grund av att de inte har haft möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. De flesta saknar arbete, nätverk och kötid på Boplats eller andra bostadsförmedlingar. Merparten av föräldrarna är också födda utanför Europa, vilket ofta innebär behov av samhällsvägledning och stöd i bostadssökande.

Den 1 maj 2019 införde stadsdelarna en ny rutin för handläggning av nödbistånd till boende för personer och familjer som efter en individuell prövning inte bedöms uppfylla kriterierna för rätten till bistånd till boende, enligt socialtjänstlagen. Detta på grund av att rättspraxis inte ger stöd för att bevilja dessa personer och familjer annat bistånd än tillfälligt tak över huvudet för att undvika nöd. Rutinen innebär att personer utan sociala problem, så kallade strukturellt hemlösa, och som står helt utan tak över huvudet i första hand beviljas kontanta medel för att själva ordna tillfälligt boende. I särskilda fall beviljas en placering i ett tillfälligt boende, så kallat nödbiståndboende, istället för kontanta medel. För barnfamiljer verkställs nödbiståndet sedan 1 oktober 2020 alltid genom en placering i nödbiståndsboende. Detta för ett förstärkt barnperspektiv.

Nödbiståndsboenden som vänder sig till barnfamiljer utan social problematik ska ha en tillräckligt god kvalitet. Med god kvalitet menas att boendet ska uppfylla en skälig levnadsnivå ur ett barnperspektiv. Detta innebär bland annat att det i boendet ska finnas möjlighet till vila, lek och fritid för barnen. Barnen ska ha tillgång till egen sovplats och det ska finnas hygienutrymmen av god standard. Det bör även finnas tillgång till plats för matlagning, förvaring av mat samt tvättstuga. Boendet ska även vara tryggt för barnen vilket exempelvis innebär att det inte får vistas personer med missbruksproblematik i boendet. För att bibehålla kontinuitet med exempelvis vård, skola och förskola ska staden undvika att barnfamiljer flyttar runt mellan olika tillfälliga boendelösningar.

För att minimera tiden i boendet ska föräldrarna erbjudas boendecoaching i bostadssökande. Vid erbjudande om egen bostad är det viktigt att säkerställa att familjerna förstår innebörden i erbjudandet och vad ett eventuellt nej tack till erbjuden bostad kan innebära för den fortsatta biståndsramen. För de familjer som har behov av samhällsvägledning ska detta också tillgodoses. För de barnfamiljer som bedöms tillhöra en särskilt utsatt grupp och ha speciella svårigheter att ordna bostad på egen hand finns möjlighet till mer långsiktiga boenden inom stadens boendeverksamhet eller i upphandlade boenden.

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, tillgodose att utbud av tillfälliga boenden, så kallade nödbiståndsboenden, och boendecoaching möter behovet. Social resursförvaltning ska även ansvara för att tillse att de tillfälliga boenden som vänder sig till hemlösa barnfamiljer är av god kvalitet.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (ny nämnd IFO), SPINK- samlad placerings- och inköpsfunktion.

Åtgärd	Ansvarig	Status
TILLHANDAHÅLLA NÖDBISTÅNDSBOENDEN MED GOD KVALITET FÖR STRUKTURELLT BOSTADSLÖSA BARNFAMILJER	SOCIAL RESURSNÄMND (NY NÄMND)	 Gul

Åtgärden att tillhandahålla nödbiståndsboenden med god kvalitet för strukturellt bostadslösa barnfamiljer är påbörjad.

Social resursförvaltnings boendeverksamhet har under det senaste året genomfört ett antal utvecklingsaktiviteter för att öka kvalitén på verksamhetens nödbiståndsboenden. Inledningsvis har ett arbete genomförts med att samla rutiner och arbets sätt för att en likvärdig boendecoaching ska erbjudas oavsett på vilket nödbiståndsboende hushållet är placerat.

Nya boenden anpassade för barnfamiljer

Förvaltningens nödbiståndsboende består av ett tiotal enheter. Ett antal av dessa är sedan tidigare anpassade för barnfamiljer men ett flertal av lokalerna är inte anpassade för barn. För att ytterligare öka kvalitén ur ett barnperspektiv och möta behovet hos de barnfamiljer som beviljas insatsen nödbiståndsboende har förvaltningen sedan 1 september 2020 ställt om ett antal lägenheter som förvaltningen tagit över från stadsdelen Örgryte-Härlanda till nödbiståndsboende. Förvaltningen kommer

därigenom att kunna erbjuda barnfamiljer lägenhetsboende i anpassade storlekar som uppfyller en skälig levnadsnivå ur ett barnperspektiv.

Syftet med boendecoachningen

Syftet med boendecoachningen är att hjälpa hushållet att komma ut i eget boende så snart som möjligt och på så sätt även korta tiden som hushållet bor i nödbiståndsbostaden. Boendecoachningen innebär ett praktiskt stöd i att söka bostad. Om hushållet erhåller en egen lägenhet hjälper verksamhetens medarbetare även till med att till exempel söka förskoleplats eller ta redan på olika typer av information som är bra att ha när man kommer på plats i den nya bostaden.

De allra flesta hushåll har fått en annan boendelösning i Göteborg

Under 2020 har 131 hushåll flyttat ut från förvaltningens nödbiståndsbostaden. Majoriteten av dessa hushåll har med hjälp av boendecoachning ordnat eget boende i form av förstahandskontrakt, andrahandskontrakt eller inneboendekontrakt. För de familjer där det under tiden i nödbiståndsbostaden framkommit att familjen har behov av stöd och stora svårigheter att lösa boende på egen hand har socialtjänsten beviljat bistånd till ett mer långsiktigt boende i form av socialt boende med stöd eller kommunalt kontrakt. Av de hushåll som flyttat ut under 2020 har drygt 60 procent varit placerade i mindre än tre månader i verksamheten.

Avslutningsorsak	Antal hushåll
Flyttat till lägenhet med förstahandskontrakt	19
Flyttat till lägenhet med förstahandskontrakt (Framtidens satsning barnfamiljer)	7
Flyttat till lägenhet med kommunalt kontrakt	6
Flyttat till lägenhet med andrahandskontrakt / boende med inneboendekontrakt	33
Flyttat till annan kommun	11
Flyttat till boende med mer stöd	16
Flyttat utan att en annan planerad boendelösning finns	39
Summa	131

Antalet hushåll som flyttar till en annan kommun är lågt under 2020, vilket kan ha olika förklaringar. En anledning är individens vilja att i första hand söka bostad och bo kvar i Göteborg. Möjligheten att resa för att se på boende utanför Göteborg har begränsats i och med den pågående pandemin. Det är även en minskning bland de lägenheter som läggs ut som lediga i olika kösystem och på Blocket.se, vilket även har försvårat boendecoachningen. Elva hushåll har flyttat till ett boende i en annan kommun. De allra flesta som har fått en annan boendelösning har således fått det inom Göteborg.

4.2.3 Utveckla planering och samordning för en mer långsiktig boendelösning

Bakgrund: Kommunen har tillgång till ett antal boendeplatser och lägenheter med varierande grad av stödinsatser. Utöver dessa tillhandahåller även upphandlade

organisationer ett antal boendeplatser. Totalt finns det cirka 2 000 boendeplatser och lägenheter, utöver de cirka 1 000 kommunala kontrakt som förvaltas av fastighetskontoret. De flesta boendena är för personer med missbruksproblem eller för personer med psykiska funktionsnedsättningar, men det finns även drogfria boenden.

En del av de hemlösa personerna som bor i jour- och akutboenden tenderar att bli kvar i det tillfälliga boendet längre än nödvändigt, vilket försvårar och förlänger personens väg till ett mer stadigvarande boende. Det pågår ett arbete inom social resursförvaltning (Pilot hemåt) som syftar till att utveckla planering och samordning kring den boende för en mer långsiktig boendelösning.

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, verka för en mer samlad planering och samordning till en mer långsiktig boendelösning i verksamheter som tillhandahåller akuta boendelösningar för olika målgrupper. Planering och samordning ska genomföras tillsammans med ansvarig placerande stadsdel.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), idéburna organisationer.

Åtgärd	Ansvarig	Status
UTVECKLA PLANERING OCH SAMORDNING FÖR EN MER LÅNGSIKTIG BOENDELÖSNING	SOCIAL RESURSNÄMND (NY NÄMND)	 Gul

Åtgärden att utveckla planering och samordning för en mer långsiktig boendelösning är påbörjad.

Under 2020 har förvaltningen genomfört en rad åtgärder för att minska tiden på akutboende. Bland annat har en kartläggning och analys kring de personer som befinner sig långvarigt eller återkommande på akutboende genomförts. Orsaker till de långa placeringstiderna har identifierats och en åtgärdsplan för att möta behovet hos de olika målgrupperna i kartläggningen har tagits fram.

Som en ytterligare åtgärd kan nämnas omställning inom förvaltningens boendeverksamheten där ett boende med både kollektiva och integrerade platser startats upp. Syftet med boendet är att skapa ett snabbare flöde från akutplatserna. Fokus i verksamheten ligger på kartläggning och utredning av vad den enskilde behöver för att kunna gå vidare till en mer stadigvarande och långsiktig boendeform.

Utöver ovanstående åtgärder har förvaltningen samlat samtliga av Göteborgs Stads ACT-team i en gemensam enhet inom förvaltningens boendeverksamhet. Ett arbete har påbörjats med att utveckla en strukturerad samverkan kring personer med samsjuklighet och en gemensam process för samverkan kring personer med en kriminell bakgrund har arbetats fram tillsammans med sjukvård, frivård och rättspsykiatri.

Förvaltningen kan se en minskad efterfrågan på platser inom akutboende under 2020, vilket delvis bedöms förklaras med de åtgärder som genomförts. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att tillsammans med stadsdelarna utveckla en tydli-

gare process när det gäller planering och samordning av insatser så att den enskilde ska kunna lämna den akuta hemlösheten.

4.2.4 Utveckla en samlingspunkt för personer i hemlöshet

Bakgrund: Inom social resursförvaltning pågår ett arbete med att utveckla ett Center mot hemlöshet i samverkan med idéburna organisationer. Detta görs utifrån tidigare uppdrag i stadens budget för 2015 ”Ett Hemlösas hus som en träff- och kontaktpunkt för hjälp och stöd åt hemlösa ska inrättas i samverkan mellan olika aktörer” och utifrån hemlöshetsplan för 2015–2018.

Center mot hemlöshet ska fungera som en samlingspunkt för personer i hemlöshet där de kan få hjälp att hitta till rätt instans. Det pågår ett arbete med att skapa en webbplats. Syftet med webbplatsen är att underlätta för personer att hitta relevant och korrekt information och den riktar sig till såväl personer i hemlöshet som till socialtjänst och allmänhet. Genom att informationen finns tillgänglig dygnet runt förväntas den avlasta andra stödinstitutioner för målgruppen. Från webbplatsen ska användare kunna hämta information om serviceinsatser, sysselsättning, sociala aktiviteter, kalendarium, kontaktuppgifter och mycket annat. Den fungerar också som en anslagstavla med aktuell information för de som berörs. Eftersom den är öppen för alla medborgare möjliggör den också för privatpersoner att engagera sig. Webbplatsen tas fram i samverkan med idéburna organisationer, brukare, hälso- och sjukvård och stadsdelarna. Därutöver finns det en verksamhetslokal tillgänglig för målgruppen. I lokalen anordnas workshops och föreläsningar.

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, fortsätta arbetet med att utveckla en samlingspunkt för personer som lever i hemlöshet.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH, ÄO), idéburna organisationer, brukare, hälso- och sjukvården.

Åtgärd	Ansvarig	Status
UTVECKLA EN SAMLINGSPUNKT FÖR PERSONER I HEMLÖSHET	SOCIAL RESURSNÄMND (NY NÄMND)	 Grön

Åtgärden att utveckla en samlingspunkt för personer i hemlöshet kan ses som slutförd.

Center mot hemlöshet invigdes den 24 april 2020. Webbplatsen är unik i sitt slag i Sverige och bedöms vara till nytta för alla som vill och behöver veta mer inom området hemlöshet. Tillgång till information och kunskap är en viktig faktor för ökad jämlikhet och är i grunden en demokratifråga. Det ska vara lätt att hitta rätt för alla som behöver ta del av informationen. Utvecklingen av webbplatsen har skett i samverkan med ett flertal parter, bland dessa kan nämnas personer som själva har befunnit sig i hemlöshet, idéburna organisationer, fastighetskontoret och stadsdelarna.

Syftet med Center mot hemlöshet är främst att samla information om verksamheter och tjänster som kan vara till hjälp för människor som lever i hemlöshet, och erbjuda den till de som behöver den. Center mot hemlöshet har även öppnat en möteslokal, där man bland annat kan få hjälp med bostadssökande och i kontakten med myndigheter. Såväl lokalen som webbplatsen ska fungera som en kunskapsbank och en lots till relevanta stödinsatser och fakta. Detta gäller såväl för de som själva är hemlösa som de som riskerar att bli det, personer som möter hemlöshet i sin yrkesroll, anhöriga eller de som är intresserade av frågan. Det ska bli enklare att hitta rätt. Social resursförvaltning ser att det finns stora möjligheter till ytterligare utveckling av verksamheten, både den digitala men även den fysiska mötesplatsen.

Under året har Center mot hemlöshet startat en podcast om hemlöshet i samverkan med Adas Teater. Podden belyser hemlöshet utifrån olika perspektiv. Hittills har fem avsnitt publicerats, vilka har laddats ner cirka 1700 gånger. Därutöver har Center mot hemlöshets webbplats nominerats till e-Diamond Award priset för samhällsnyttig e-tjänst på e-Förvaltningsdagarna.

Mer information om webbplatsen finns på: [Center mot hemlöshet \(goteborg.se\)](http://Center.mot.hemloshet.goteborg.se)

4.3 Fokusområde 3 – Steget vidare till egen bostad

Den sekundära bostadsmarknaden består av kommunernas utbud av boendelösningar för personer som av olika anledningar inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. Arbetssättet innebär att kommunen hyr en bostad av ett kommunalt eller privat bostadsföretag vilken sedan hyrs ut i andra hand till den boende. Till boendet kopplas varierande nivåer av stöd och tillsyn. En del bostäder fungerar som genomgångsbostäder under en begränsad tid. Andra bostäder, som kommunala kontrakt, ger möjlighet till övertag av förstahandshyresavtalet efter 18 månaders fungerande boende.

För personer som saknar bostad vid utskrivning från sjukhus, villkorlig frigivning efter avtjänat fängelsestraff eller avslutad vistelse på behandlingshem är det viktigt att den enskilde får tillgång till insatser som minskar risken för återfall i missbruk, psykisk ohälsa och/eller kriminalitet samt ger goda förutsättningar för att återintegreras i samhället.

För hushåll som av sociala och/eller medicinska orsaker inte kan ordna en egen bostad har socialtjänsten möjlighet att ansöka om bostadsanskaffning för hushållet (kommunalt kontrakt), till fastighetskontoret. Läs mer om anskaffning av bostäder: [Avsiktsförklaring om anskaffning av bostäder i Göteborg.](#)

4.3.1 Effektivisera användningen av lägenheter inom den sekundära bostadsmarknaden

Bakgrund: För personer som befinner sig i hemlöshet kan socialtjänsten ge bistånd till boende med olika individuellt utformade insatser. En effektiv åtgärd för perso-

ner som befinner sig i hemlöshet är långsiktiga boendelösningar, utifrån såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv. Detta för att åstadkomma ett så självständigt boende som möjligt med individuellt anpassade insatser och samtidigt minska användningen av kortsiktiga och tillfälliga boendelösningar. Exempel på långsiktiga boendelösningar är lägenheter med kommunalt kontrakt, lägenhetsboenden inom social resursförvaltning eller i stadsdelarnas regi alternativt upphandlade lägenhetsboenden.

Det finns stora möjligheter att effektivisera användandet av lägenheter inom den sekundära bostadsmarknaden, både utifrån en ekonomisk och social aspekt. I Göteborg finns det lägenhetsboenden med olika typer av stöd som riktar sig till hemlösa personer, exempelvis stöd- och habiliteringsboende, träningsboende och referensboende. I samband med upphandling av boende med stöd ska staden se över inriktning och begrepp för en mer effektiv användning av befintliga resurser. Inriktningen ska gå mot Bostad först-metoden och stärka det självständiga boendet utifrån den enskildes behov och önskemål, det vill säga lägenhet med individuellt stöd.

Det pågår ett arbete utifrån den föregående planen med att ersätta blockförhyrda lägenheter med integrerade lägenheter inom allmännyttans bostadsbestånd. Detta som ett led i att stärka den enskildes möjligheter till ett självständigt boende och samtidigt verka för en socialt hållbar stad. Det är viktigt att staden erbjuder stöd efter behov i de integrerade boendena. Framför allt handlar det om stöd för att individen ska kunna bo kvar i bostaden. Att ersätta blockförhyrda lägenheter med integrerade lägenheter runt om i staden medför att personer flyttar till ett mer självständigt boende, och på sikt ges möjlighet att överta hyreskontraktet för lägenheten. Alla blockförhyrda lägenheter kommer dock inte att ersättas, då det finns hemlösa personer som vare sig vill eller kan bo utan nära stöd av personal och möjlighet till samvaro med andra.

Åtgärd: Social resursnämnd (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, effektivisera användandet av de lägenheter med varierande stöd som finns inom social resursförvaltning. Det individuellt anpassade stödet ska utgå ifrån att stärka det självständiga boendet utifrån den enskildes behov och önskemål samt leda till en egen bostad. Syftet med åtgärden är att det mångfacetterade utbudet av lägenheter med stöd anpassas utifrån behovet. Det pågående arbetet med att byta ut blockförhyrda kategoribostäder mot integrerade bostäder ska fortsätta.

Medverkande parter: Fastighetsnämnden, stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), lokalnämnden, Förvaltnings AB Framtiden.

Åtgärd	Ansvarig	Status
EFFEKTIVISERA ANVÄNDNINGEN AV LÄGENHETER INOM DEN SEKUNDÄRA BOSTADSMARKNADEN	SOCIAL RESURSNÄMND (NY NÄMND)	 Gul

Åtgärden att effektivisera användningen av lägenheter inom den sekundära bostadsmarknaden är påbörjad.

Social resursförvaltningen har utökat samarbetet med SPINK (Samlad placerings- och inköpsfunktion) vilket lett till en ökad verksamhetsanpassning utifrån stadens behov. Exempel på verksamhetsförändringar under 2020:

- januari: uppstart av ett boende (Ängabo) med fokus på kartläggning av vad den enskilde behöver för att kunna gå vidare till en mer stadigvarande och långsiktig boendeform
- juli: övertag av 108 lägenheter som tidigare tillhört SDF Örgryte- Härlanda
- oktober: nedläggning av ett akutboende på grund av bristande efterfrågan

En analysgrupp i staden har tagit fram förslag på verksamhetsinnehåll för de lägenheter som togs över från stadsdelsförvaltningen Örgryte-Härlanda. Förslaget godkändes av styrgruppen för kategorifrågor Individ- och familjeomsorg samt funktionshinder. Beslutet innefattar följande inriktning:

- nödbiståndsboende för barnfamiljer med boendecoaching
- boende med stöd i lättare form för ensamstående vuxna som idag beviljas nödbiståndsboende
- tränings- och referensboende för personer som idag placeras i extern regi
- bibehållen insats för de personer som redan bor i lägenheterna

Både Ängabo och lägenheterna i Örgryte-Härlanda har under hösten 2020 varit fullbelagda. Förvaltningen har påbörjat en översyn av samtliga verksamheter i samband med att boendeinsatserna ska indelas i nya insatstyper: akutboende, kortsiktigt boende och långsiktigt boende. I samband med verksamhetsförändringen som träder i kraft i april 2021 är målet att öka flexibiliteten när det gäller stödet i kollektiva boenden och lägenheter.

Under 2020 har inga blockförhyrda lägenheter bytts ut mot integrerade bostäder. Förvaltningen har tagit fram en plan för vilka blockförhyrda lägenheter som planeras att bytas mot integrerade bostäder, men har med hänsyn till covid-19 inte kunnat sätta igång med det arbetet då det är en stor och tidskrävande process. Förvaltningen har därutöver ett antal tomställda fastigheter i avvaktan på försäljning eller att hyresavtalet löper ut, men det är långa och tidskrävande processer som förvaltningen saknar möjligheter att påverka.

4.3.2 Utveckla stadens arbete utifrån modellen Bostad först

Bakgrund: Stadens arbete med Bostad först startade 2013 som en projektverksamhet och arbetssättet permanentades i samband med att hemlöshetsplanen antogs 2015. Sedan starten har cirka 240 hushåll erbjudits lägenhet via modellen och 72 procent bor kvar med kommunalt kontrakt eller har tagit över kontraktet. I nuläget bor drygt 100 hushåll med ett andrahandsavtal, utöver dessa har drygt 50 hushåll tagit över till egna hyresavtal. Merparten av de hushåll som har tagit över hyreskontraktet har fortfarande stöd av verksamheten.

Målgruppen som utgörs av personer med lång erfarenhet av akut hemlöshet och med missbruk eller psykisk ohälsa. Förutom att personernas långvariga situation med akut hemlöshet har fått ett slut har också deras övriga livskvalitet påverkats till det bättre.

Med bostaden som bas kan personer sedan få stöd att stärka sin förmåga att hantera det som tidigare hindrat dem från att få och behålla ett eget hem. Den som får en lägenhet inom ramen för Bostad först uppmuntras att formulera hur hen vill komma tillbaka till ett självständigt och socialt integrerat liv. Det kan handla om stöd kring ekonomi, sysselsättning, utbildning, kontakt med sjukvården eller annat stöd i det vardagliga livet. Utifrån detta får den boende erbjudande om olika insatser för att komma tillrätta med missbruk eller psykiska ohälsa.

Social resursförvaltning och stadsdelarna har verksamheter som arbetar enligt modellen Bostad först. I stadsdelarna utförs stödet av idéburna organisationer, genom avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP) eller annan upphandling⁵. Andelen kvinnor inom Bostad först är cirka 40 procent. Därutöver har social resursförvaltning startat Bostad först för unga vuxna, ålder 21–25 år, som är det första i sitt slag i Sverige.

Expansionsmålet för Bostad först är 170 lägenheter totalt, det vill säga antalet pågående andrahandshyresavtal med målgruppen inom Bostad först. Detta innebär att det behövs ytterligare cirka 70 lägenheter för att nå målet. Därefter kommer varje lägenhet vid uppsägning eller överlåtelse till eget hyresavtal att ersättas med ny lägenhet.

Det har startats en ledningsgrupp för Bostad först i Göteborg med representanter från stadsdelar, social resursförvaltning, Förvaltnings AB Framtiden och fastighetskontoret. Syftet med ledningsgruppen är att leda och följa upp stadens samlade Bostad först-verksamheter, bereda frågor om expansion och frågor inför beslut om förändrad inriktning. Därutöver finns en referensgrupp som syftar till erfarenhetsutbyte och metodutveckling. De idéburna organisationer som arbetar med Bostad först är adjungerade till ledningsgruppen och referensgruppen.

[En handbok om Bostad först har tagits fram av Sveriges stadsmissioner](#)

[En skrift om Bostad först har tagits fram av Sveriges Kommuner och Regioner](#)

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, fortsätta att utveckla stadens arbete utifrån modellen Bostad först genom att ta fram gemensamma riktlinjer för arbetet. I takt med att antalet personer och lägenheter inom Bostad först utökas är det särskilt angeläget att metod och arbetssätt kvalitetssäkras. Staden behöver även stärka den enskildes möjligheter att ingå i olika sociala sammanhang.

Medverkande parter: Fastighetsnämnden, stadsdelsnämnder (ny nämnd IFO), idéburna organisationer, Förvaltnings AB Framtiden.

⁵ Göteborgs Stads kategoriråd för boende har beslutat att det stöd som ges till målgruppen inom Bostad först ska upphandlas enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Nytt ramavtal ska gälla från 1 april 2021.

Åtgärd	Ansvarig	Status
UTVECKLA STADENS ARBETE UTIFRÅN MODELLEN BOSTAD FÖRST	SOCIAL RESURSNÄMND (NY NÄMND)	 Gul

Åtgärden att utveckla stadens arbete utifrån modellen Bostad först är påbörjad.

Arbets sättet utifrån modellen Bostad först är ett beprövat och evidensbaserat sätt att arbeta med personer som har komplexa problem och som varit hemlösa länge. Modellen har på senare år fått större uppmärksamhet i Sverige och både Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) rekommenderar att kommuner använder modellen. Modellen är också kostnadseffektiv eftersom merparten av alla hyresgäster tidigare var hänvisade till mer kostsamma boendelösningar inom akut hemlöshet. En stor utmaning med modellen är dock att minska antalet störningar.

Förvaltningens boendeverksamhet ingår i arbetet med att leda och följa upp stadens samlade Bostad först verksamheter, bereda frågor om expansion och frågor inför beslut om förändrad inriktning.

Gemensamma rutiner för Bostad först i Göteborgs Stad är framtagna och beslutade av sektorcheferna för sektor Individ- och familjeomsorg samt funktionshinder. Rutinerna gäller för stadsdelarna, social resursförvaltning, fastighetskontoret och de kommunala bostadsbolagen. Rutinen tydliggör arbets sätt och metoder för arbetet samt förstärker arbetet kring störningar. För att ytterligare kvalitetssäkra metod och arbets sätt, och som ett komplement till rutinen, finns en processbeskrivning för Bostad först. Processbeskrivningen följer beslutad rutin och kopplas till socialtjänstprocessen, stadsdelarnas kvalitetsledningssystem. Under hösten har förvaltningen arbetat med implementering av rutin och processbeskrivning.

Antalet lägenheter som lämnas till målgruppen inom Bostad först har ökat under senare delen av 2020. Detta kan ses som ett resultat av implementeringen av gemensam rutin och processbeskrivning som skapar en tydlighet i processer och rutiner, vilket i sin tur har underlättat kommunikationen med fastighetsbolagen. Även remissförfarandet från socialtjänsten har kommit igång, vilket innebär att det blivit en tydlighet i hur det går att få del av insatsen. Det har dock uppstått situationer under hösten där efterfrågan på lägenheter är större än tillgången, vilket leder till svårigheter att vara följsam mot Bostad först-metoden då lägenhet ska erbjudas inom kort när personen är motiverad att ta emot stöd.

Vidare har Kategorirådet för boende beslutat att en upphandling av tjänsten Bostad först (det mobila stödet) ska genomföras som ett komplement till egen regi. Upphandlingen startade i september 2020 och beräknas vara klar april 2021. Upphandlingen utgår ifrån den tjänstebeskrivning som tagits fram inom referens- och styrgrupp för Bostad först.

Under hösten har möjligheterna att erbjuda sociala sammanhang och aktiviteter för personerna med Bostad först-insats minskat med anledning av pandemin.

4.3.3 Samordna insatser vid utskrivning från sjukhus, kriminalvårdensanstalt eller behandlingshem

Bakgrund: För personer som saknar bostad vid utskrivning från sjukhus, villkorlig frigivning efter avtjänat fängelsestraff eller avslutad vistelse på behandlingshem är det viktigt med insatser som minskar risken för återfall i missbruk, psykisk ohälsa och/eller kriminalitet. Här är bostad, sysselsättning och försörjning viktiga insatser. För att personen ska få tillgång till dessa insatser, som ges av olika huvudmän, krävs en samordning av insatserna i god tid inför utskrivning.

Det finns en gemensam riktlinje för in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Västra Götaland. Vid behov av samordnade insatser efter utskrivning, och om personen samtycker till det, ska en samordnad individuell plan (SIP) upprättas. I planen ska det framgå vilken aktör som ansvarar för vilka insatser.

Den gemensamma riktlinjen för samverkan mellan kommun och kriminalvård vid utredningar om kontraktsvård och placeringar för vårdvistelser är styrande för hur socialtjänsten och kriminalvården ska samverka vid vårdvistelse och kontraktsvård. I samband med kontraktsvård och vårdvistelse ska en gemensam plan upprättas tillsammans med personen. Socialtjänsten är ansvarig för fortsatt samordning och för att uppföljning sker av planen utifrån personens behov. Sjukvården kan vara en viktig part i planering av den fortsatta vården. I de fall sjukvården deltar gäller rutiner för samordnad individuell plan (SIP).

Även efter avslutad vistelse på behandlingshem är det viktigt att personen får tillgång till insatser som minskar risken för återfall och ger goda förutsättningar att återvända till vardagen med bevarad drogfrihet/nykterhet. Också här är bostad, sysselsättning och försörjning viktiga insatser. Inför planerad utskrivning från behandlingshem bör en plan för utslussning och insatser efter avslutad behandling upprättas. Vid behov av insatser från annan huvudman ansvarar socialtjänsten för att initiera behov av samordnad planering. Sjukvården kan vara en viktig part i planering av den fortsatta vården. I de fall sjukvården deltar gäller rutiner för samordnad individuell plan (SIP).

Det finns ingen särskild förtur till lägenhet för personer som skrivs ut från institution men de kan få lägenhet med kommunalt kontrakt via samarbetsavtalet på samma villkor som andra förtursgrupper.

Åtgärd: Stadsdelsnämnderna (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande part, säkerhetsställa att den gemensamma riktlinjen för samverkan mellan kommun och kriminalvård vid utredning om kontraktsvård och vid placering för vårdvistelse följs. Samarbetet ska initieras i god tid och båda parter ska ta ett aktivt ansvar för samverkan. En gemensam plan ska upprättas tillsammans med den enskilde. Socialtjänsten är ansvarig för fortsatt samordning och för att uppföljning sker av planen utifrån den enskildes behov.

Medverkande part: Kriminalvården Göteborg.

Åtgärd	Ansvarig	Status
SAMORDNA INSATSER VID UTSKRIVNING FRÅN SJUKHUS, KRIMINALVÅRDSANSTALT ELLER BEHANDLINGSHEM	STADSDELS-NÄMNDER (NYA NÄMNDER)	 Grön

Åtgärden att samordna insatser vid utskrivning från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem kan ses som slutförd.

Den gemensamma riktlinjen för samverkan mellan Göteborgs Stad och Kriminalvården vid utredning om kontraktsvård och vid placering för vårdvistelse har uppdaterats och en ny version är beslutad av Psyksam 2020-04-21. Psyksam är en arbetsgrupp under Temagrupp Psykiatri med uppdrag att belysa och analysera avvikelser i samverkan och föreslå förändringar för att minska brister och förbättra samverkan mellan Göteborgs Stad, Västra Götalands regionen och Kriminalvården kring individer med missbruk/beroende och/eller psykisk ohälsa. Det är viktigt att riktlinjen är känd i berörda verksamheter och att följsamheten är hög.

Uppföljningen visar att rutinen är känd i 9 av 10 stadsdelar. I de stadsdelar där rutinen är känd är följsamheten till rutinen hög. En gemensam genomgång av rutinen kommer att ske i de centrala nätverken för 1:e socialsekreterare och enhetschefer under våren 2020 för att bibehålla en hög följsamhet.

I uppföljningen framgår även att det finns ett behov av att förtydliga riktlinjen för samverkan gällande planering av den enskildes boende inför villkorlig frigivning och vilket stöd den enskilde kan få av Kriminalvården i sitt bostadssökande. Stadsdelarna ser även ett behov av att öka Kriminalvårdens kunskap kring socialtjänstens uppdrag och den enskildes rätt till bistånd till boende enligt 4 kapitlet 1 § Socialtjänstlagen. Dessa utvecklingsbehov har lyfts in i Psyksam för dialog med Kriminalvården.

4.4 Fokusområde 4 – Bostadsförsörjning för alla

Hemlöshetsfrågan befinner sig i skärningspunkten mellan socialtjänstens ansvar och det ansvar som vilar på kommunen, att skapa förutsättningar för en bostadsförsörjning för alla. Hemlöshetens orsaker är flera och lösningarna behöver anpassas därefter.

Hemlöshetens utveckling i Göteborg, och även nationellt, visar på en ökning av andelen hushåll i hemlöshet som saknar social eller medicinsk problematik (strukturell hemlöshet)⁶. Den strukturella hemlösheten förklaras främst av situationen på bostadsmarknaden där bostadsbyggandet inte hållit jämna steg med befolkningsutvecklingen. Hushåll med sämre ekonomiska förutsättningar samt bristande förankring och kontaktnät hamnar ofta i olika tillfälliga boendelösningar.

Bostadsbristen bidrar även till trångboddhet, framför allt i Angered, Östra Göteborg och Västra Hisingen. Bland de personer som befinner sig i akut

⁶ Stadens senaste hemlöshetskartläggning i april 2020 visar på en minskning av andelen strukturellt hemlösa.

hemlöshet är drygt 50 procent födda utomlands. En stor andel av dessa personer utgörs av anknytningsfamiljer och självbosatta nyanlända som inte lyckats ordna en bostad på egen hand. Avsaknad av en egen bostad är en försvårande omständighet för nyanländas möjlighet till integration. Bostadsbristen gör det därmed svårare för kommunen att nå målen i arbetet för en mer jämlik stad.

Lösningen på den strukturella delen av hemlösheten står inte att finna inom socialtjänsten. Istället behöver lösningarna ta sin utgångspunkt i den generella bostadsförsörjningen. Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun planera för bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla kommuninvånare att leva i goda bostäder. Göteborgs Stad har fastställt riktlinjer för bostadsförsörjning, som under 2020 kommer att revideras. En viktig utgångspunkt i arbetet blir fördjupade analyser och strategier för säkra tillgången av bostäder för hushåll som idag har en svag ställning på bostadsmarknaden. Det handlar dels om att öka byggtakten generellt, men även att utveckla bostadsförsörjningen för att fler hushåll med lägre inkomster får tillgång till en bostad⁷.

Bostadsförsörjningen är ett komplext fält som ska hantera en rad olika behov. Det pågår ett intensivt arbete i staden för att öka bostadsbyggandet, som nu börjar ge effekt. Under 2020 färdigställdes cirka 4 500 bostäder vilket är den högsta nivån sedan miljonprogrammet. Bedömningen framåt visar på att antalet färdigställda bostäder kan öka ytterligare under 2021 och 2022. Fastighetsnämnden har ett mål om ett färdigställande av 20 000 bostäder under perioden 2019–2022. En väsentlig osäkerhetsfaktor i sammanhanget är utvecklingen av konjunkturen.

Möjligheterna att tillgodose bostadsbehoven på kort sikt sker främst genom omsättningen inom det befintliga bostadsbeståndet, där det finns en stor andel hyresrätter med lägre hyresnivåer. Nyproduktionen bidrar till en ökad rörlighet på bostadsmarknaden. Sammantaget ska nyproduktionen av bostäder och omsättningen i det befintliga bostadsbeståndet resultera i ett blandat utbud av bostäder, som möjliggör en bostadsförsörjning för en rad olika gruppers behov och förutsättningar.

Att socialtjänsten utifrån dess yttersta ansvar tvingas lösa boendesituationen för personer som inte tillhör målgruppen riskerar att ta resurser från arbetet med de mest utsatta individerna. Ett markant ökat utbud av bostäder medför att fler kan lösa sin boendesituation på egen hand och antalet personer som söker hjälp av socialtjänsten minskar.

Byggaktörernas förmåga och vilja till socialt ansvarstagande är av stor betydelse när fastighetsnämnden anvisar mark för byggande. Fastighetsnämnden begär att byggaktörer upplåter bostäder för kommunens boendesociala arbete. Detta sker antingen genom den avsedda nyproduktionen eller i byggaktörens övriga befintliga bostadsbestånd. Att värna och utveckla tillflödet av lägenheter från kommunala och privata fastighetsägare är avgörande i arbetet för att motverka hemlöshet.

⁷ En viktig förutsättning för bostadsförsörjningen är att fastighetsägarnas villkor för godtagbara inkomstkällor vidgas till att även omfatta inkomst från exempelvis försörjningsstöd och sjukförsäkring. I detta avseende har Förvaltnings AB Framtiden tagit ett viktigt beslut som innebär att allmännyttan i Göteborg har tagit bort samtliga inkomstkrav.

4.4.1 Säkra tillgången till bostäder för hemlösa

Bakgrund: Staden har ett väl utvecklat system med förtursverksamhet till bostad för hushåll som på grund av sociala eller medicinska skäl inte själv kan ordna med bostad. Socialtjänsten skickar årligen in 500–600 remisser om kommunalt kontrakt till fastighetskontoret. Cirka 80 procent av remisserna godkänns. Efter godkänd remiss hyr hushållen en lägenhet i andrahand av kommunen. Efter 18 månaders fungerande boende inleds ett överlåtelseförfarande. Det är framför allt de kommunala bostadsföretagen som levererar lägenheter till kommunens förtursverksamhet, men under senare år har antalet och andelen lägenheter från privata bostadsföretag ökat.

Fastighetskontoret äskar årligen lägenheter från de kommunala bostadsföretagen för olika boendesociala behov. Därutöver ska privata byggaktörer som har fått markanvisning på kommunens mark lämna lägenheter utifrån kommunens behov. Lägenheterna kan lämnas ur befintligt bostadsbestånd eller i nybyggnationen. Arbetet med att säkra tillgången till lägenheter behöver kontinuerligt följas upp och säkras utifrån aktuella behov. Att värna och utveckla tillflödet av lägenheter från kommunala och privata bostadsföretag är avgörande i arbetet för att motverka hemlöshet.

Åtgärd: Fastighetsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, fortsatt säkra tillgången till lägenheter för hushåll som av sociala eller medicinska skäl inte kan ordna en bostad på egen hand.

Medverkande parter: Förvaltnings AB Framtiden, privata bostadsföretag, stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH).

Åtgärd	Ansvarig	Status
SÄKRA TILLGÅNGEN TILL BOSTÄDER FÖR HEMLÖSA	FASTIGHETS-NÄMNDEN	 Gul

Åtgärden att säkra tillgången till bostäder för hemlösa pågår.

Under 2020 har det förmedlats cirka 400 lägenheter med kommunala kontrakt till hushåll som av sociala eller medicinska orsaker inte kan ordna en bostad på egen hand. Detta är en minskning med fyra procent jämfört med 2019. En orsak till minskning är att antalet remisser från socialtjänsten för hushåll som av sociala eller medicinska orsaker inte kan ordna en bostad på egen hand fortsätter att minska.

Antalet remisser från socialtjänsten har minskat succesivt med cirka 20 procent under de senaste åren. Under 2020 har det skickats in cirka 370 remisser från socialtjänsten. Stadsdelsförvaltningarna själva lyfter bland annat nogsammare biståndsbedömningar av vilka hushåll som har rätt till bistånd och aktivare handläggning av bostadsärenden som orsaker till att behovet av kommunala kontrakt minskat. Detta har lett till att fler hushåll löst boendefrågan på egen hand. Även ett mer aktivt arbetssätt med boenderådgivning och boendecoaching från stadsdelarnas sida har medfört att fler hushåll har kunnat ordnat boende på egen hand.

De allmännyttiga bolagens satsning med 700 lägenheter till bostadslösa barnfamiljer under perioden 2016–2019 har också påverkat behovet av lägenheter. Därutöver visade stadens hemlöshetskartläggning för 2020 att antalet hemlösa i Göteborg har minskat med 26 procent, jämfört med 2019 års mätning.

4.4.2 Ta fram handlingsplaner för anvisade nyanlända i genomgångsbostäder

Bakgrund: Den 1 mars 2016 trädde Bosättningslagen ikraft. Lagen innebär att alla kommuner i landet är ansvariga för att ordna med boende för anvisade nyanlända med kommunplacering. Under perioden 2016–2019 har staden tilldelat de anvisade hushållen cirka 1300 lägenheter. Boendetiden är bestämd till maximalt fyra år för hushåll med endast vuxna och maximalt fem år för barnfamiljer. Under hyrestiden söker hyresgästerna en mer permanent bostad. Lägenheterna är geografiskt jämnt fördelade över staden och 70 procent av lägenheterna ägs av Förvaltnings AB Framtiden, 20 procent av privata bostadsföretag och 10 procent utgörs av övriga boendelösningar.

Under åren 2020–2023 ska cirka 1 300 hushåll ha ordnat annat boende och flytta ut från sin nuvarande lägenhet. Den genomsnittliga kötiden för att få en lägenhet i Göteborg är cirka 5–6 år. De första hyresavtalen löper ut till sommaren 2020. Kommunen har inrättat boendeteam för att stödja de nyanlända i sökandet efter bostad. Det är angeläget att kommunen i samverkan med berörda bostadsföretag tar fram en handlingsplan med syfte att minimera riskerna för en ökad akut hemlöshet.

Åtgärd: Fastighetsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, ta fram en handlingsplan med syftet att minimera riskerna för en ökad akut hemlöshet inför att hyreskontrakten i de så kallade genomgångslägenheterna för anvisade nyanlända löper ut. Handlingsplanen ska särskilt fokusera på de barn som riskerar hamna i akut hemlöshet.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), social resursnämnd (ny nämnd IFO), kommunala fastighetsbolag, privata fastighetsbolag, förskolenämnden, grundskolenämnden.

Åtgärd	Ansvarig	Status
TA FRAM EN HANDLINGSPLAN FÖR ANVISADE NYANLÄNDA I GENOMGÅNGSBOSTÄDER	FASTIGHETS-NÄMNDEN	 Grön

Åtgärden att ta fram handlingsplan för anvisade nyanlända i genomgångsbostäder kan ses som slutförd.

En handlingsplan är framtagen. Syftet med planen är att minimera riskerna för en ökad akut hemlöshet inför att hyreskontrakten i de så kallade genomgångslägenheterna för anvisade nyanlända löper ut. Handlingsplanen ska särskilt fokusera på de barn som riskerar hamna i akut hemlöshet. I oktober 2019 fattade därför fastighetsnämnden beslut om att förlänga boendetiden från maximalt fyra år, till fem år för barnfamiljer. Fastighetskontoret gavs också i uppdrag att intensifiera arbetet med

boendecoaching för att minska riskerna för ökad hemlöshet inför att hyresavtalen sägs upp.

Handlingsplanen genomförs i samverkan med stadsdelar, social resursförvaltningens etableringsenhet, kommunala fastighetsbolag och privata fastighetsbolag. Planen har kommunicerats med förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen.

Under perioden 2020–2023 ska cirka 1300 hushåll avflytta (cirka 800 vuxenhushåll och cirka 450 barnfamiljer med cirka 1250 barn). Med hjälp av statliga medel har fastighetskontoret och social resursförvaltning förstärkt arbetet med boendecoaching. Detta arbete startade våren 2020.

Uppsägning av genomgångslägenheter för nyanlända flyktingar kan komma att öka hemlösheten på sikt. Under 2020 har de första avflyttningarna av nyanlända genomförts, där samtliga gått vidare till andra boendelösningar, både permanenta och tillfälliga. Totalt berördes cirka 100 vuxenhushåll av uppsägningar under 2020, varav ingen har blivit avhyst via Kronofogden. I princip alla avflyttningar har fortlöpt under ordnade förhållanden och i utsatt tid. Fastighetskontoret kommer att fortsätta fokusera på boenderådgivning för denna målgrupp för att minimera risken för en ökad akut hemlöshet när hyreskontrakten löper ut, och ersättningsbostad saknas.

4.4.3 Tydliggöra rollerna inom hemlöshetsområdet

Bakgrund: Hemlöshetsplanen anger den långsiktiga inriktningen och målsättningen i stadens arbete. Arbetet mot hemlöshet behöver vara långsiktigt och systematiskt. Utgångspunkten är att arbetet, där så är möjligt, sker utifrån beprövad erfarenhet eller evidens. Berörda organisationer inom hemlöshetsområdet behöver kontinuerligt arbeta med metodutveckling och omvärldsbevakning utifrån sina respektive roller. Erfarenheter ska spridas i staden genom befintliga samverkansgrupperingar.

Arbetet för att motverka hemlöshet involverar en bredd av aktörer och samverkanspartners. Internt i kommunen är det främst fastighetskontor, stadsdelsförvaltningar, social resursförvaltning och de kommunala bostadsföretagen som är berörda. Andra nyckelaktörer är idéburna organisationer, upphandlade företag och privata fastighetsägare.

Kommunen har tagit ett kommunövergripande grepp om hemlöshetsfrågan på direktörs och VD-nivå, det finns sedan 2006 en ledningsgrupp för bostadsförsörjning för särskilda grupper till vilken en rad undergrupper rapporterar. I mars 2018 inrättade kommunen en samlad planerings- och inköpsfunktion (SPINK) för sektor Individ- och familjeomsorg och funktionshinder med syfte att stärka samordningen av kommunens köp av vård, boende och omsorg (bland annat boendeplatser). På uppdrag av sektorcheferna IFO-FH har SPINK i samverkan med stadsdelar, leverantörer och förvaltningen för inköp och upphandling upprättat en långsiktig inköpsstrategi med bland annat kategoristyrning för IFO-FH. För att säkerställa en fortsatt effektiv samverkan bör en översyn göras avseende syfte och roller för befintliga lednings- och arbetsgrupper med koppling till hemlöshetsområdet.

Åtgärd: Fastighetsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, genomföra en översyn av befintliga grupper inom hemlöshetsområdet för att tydliggöra syfte och roller.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), kommunstyrelsen, social resursnämnd (ny nämnd IFO), nämnden för inköp och upphandling.

Åtgärd	Ansvarig	Status
TYDLIGGÖRA ROLLER INOM HEMLÖSHETS-OMRÅDET	FASTIGHETS-NÄMNDEN	 Röd

Åtgärden att tydliggöra rollerna inom hemlöshetsområdet är inte påbörjad.

Arbetet med en översyn av befintliga grupper för att tydliggöra syfte och roller påverkas av omorganisationen av stadsdelsorganisationen. Därför har inte åtgärden påbörjats. Att se över vilka grupperingar som diskuterar frågor inom hemlöshetsområdet och vart besluten fattas görs i samverkan med Ledningsgruppen för särskilda grupper, Bogruppen och Kategorirådet för boende (inklusive kategoriteamet för boende).

4.4.4 Utveckla kartläggning av hemlöshet

Bakgrund: Arbetet mot hemlöshet förutsätter relevant och tillförlitlig statistik samt uppföljning. Staden har sedan flera år genomfört årliga mätningar av hemlöshetens omfattning och karaktär. Kartläggningar visar hur många hemlösa som finns i Göteborg vid en given tidpunkt och samlar bakgrundsfakta om hemlöshet. Resultatet används som planeringsunderlag av politiker, tjänstemän och andra aktörer för att bättre möta hemlösas behov av bostad, boende och stöd. Stadens kartläggningar har legat till grund för flera satsningar, till exempel tillfördes 30 procent fler lägenheter med kommunalt kontrakt under perioden 2015–2018. Ytterligare två satsningar som har gjorts utifrån stöd i kartläggningar är lägenheter till målgruppen inom Bostad först och lägenheter med egna hyresavtal till målgruppen inom Bostadslösa barnfamiljer.

Hemlösheten ska fortsätta kartläggas utifrån [Socialstyrelsens definition av hemlöshet](#), särskilt fokus ska vara på de hushåll som befinner sig i akut hemlöshet. Definitionen beskriver fyra situationer som personer kan befinna sig i under en kortare eller längre tid. Det är viktigt att betona att definitionen är bred och därför rymmer en stor spännvidd av olika målgrupper, från personer som bor utomhus eller i offentliga utrymmen till hushåll som bor i vanliga lägenheter som kan överlåtas till eget. Staden behöver säkerställa den fortsatta kartläggningen av hemlösheten. För att kunna genomföra kartläggningar måste en ny systemlösning tas fram eftersom nuvarande lösning ingår i en systemmiljö som ska avvecklas på sikt. Utöver detta ska möjligheten till kopplingar med socialtjänstens verksamhetssystem Treserva undersökas.

Åtgärd: Fastighetsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, utveckla stadens kartläggning av hemlöshet. Resultatet av kartläggningarna ska användas som underlag för uppföljning av hemlöshetsplanen och för att öka kunskapen hos politiker, tjänstemän och andra aktörer. Detta för att staden bättre ska kunna möta hemlösas behov av bostad, boende och stöd.

Medverkande part: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH, ÄO), nämnden för Intraservice.

Åtgärd	Ansvarig	Status
UTVECKLA KARTLÄGGNING AV HEMLÖSHET	FASTIGHETS- NÄMNDEN	♦ Gul

Åtgärden att utveckla kartläggning av hemlöshet är påbörjad.

En inledande kontakt har tagits med Intraservice för att påbörja arbetet med att byta plattform, i samband med avvecklingen av Lotus Notes applikation. Vilket är det systemet som används för kartläggningen (BoInvent1). Åtgärden påverkas av omorganisationen av stadsdelsorganisationen och det är därför oklart när åtgärden kan genomföras. Planeringen är att BoInvent1 ska använda samma system som BoInvent2 "Boendebehov för personer med funktionsnedsättning", vilket numera kan nås från stadens intranät.